

Miljøgodkendelse af svineproduktionen på Bøgevej 1, 6400 Sønderborg

Meddelt d. 08-05-2023

Meddelt af Erhverv & Affald, Sønderborg Kommune

§ 16 a, stk. 2

IE-brug

Lovbekendtgørelse nr.
520 af 1. maj 2019 om
husdyrbrug og
anvendelse af gødning
m.v. med senere
ændringer

Indhold

Datablad	1
Baggrund og læsevejledning.....	2
DEL 1- AFGØRELSE.....	3
1) Kommunens afgørelse	3
2) Baggrund for afgørelse	5
3) Lovgrundlag	6
4) Udnyttelsesfrist	6
5) Alternativer.....	6
6) Revurdering af miljøgodkendelsen.....	7
7) Andre tilladelser og dispensationer	7
8) Retsbeskyttelse.....	7
9) Vilkår for husdyrbruget jf. § 36.....	8
DEL 2 – KOMMUNENS VURDERING OG BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSE.....	13
10) Reduktion af ammoniakemission ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik	13
11) Maksimal deposition af ammoniak til kategori 1- og 2-natur, samt påvirkning af bilag IV- arter	13
12) Kommunens vurdering og begrundelse for afgørelse	13
13) Indretning og drift	16
14) Fastsættelse af vilkår	20
15) Særregler for IE-husdyrbrug	22
16) Samlet vurdering	26
17) Offentliggørelse, klagevejledning og underretning	27
18) Kommunens bilag	29
DEL 3 - MILJØKONSEKVENSRAPPORT	30

Datablad

Husdyrbruget

Bedrift Cvr	17204270
Husdyrbrugets navn	Cosmusgaard, Bøgevej 1
Beliggenhedsadresse	Bøgevej 1
Postnummer	6400
By	Sønderborg

Ansøger

Ansøgers navn	Hans Peter Hansen
Ansøgeradresse	Bøgevej 1
Ansøgerpostnummer	6400
Ansøgerby	Sønderborg
Ansøgertelefon	22168545
Ansøger-email	

Konsulent

Konsulent Cvr	25160428
Konsulent virksomhedsnavn	LandboSyd
Konsulentnavn	Ulla Refshammer Pallesen, LandboSyd
Konsulentadresse	Jens Terp-Nielsens Vej 13
Konsulentpostnummer	6200
Konsulentby	Aabenraa
Konsulenttelefon	51618262
Konsulent-email	upa@landbosyd.dk

Ejendom

Ejendomsnummer	5400015816
CHR numre	21678

Matrikler på ejendomsnummer

Matrikel: 716 - Nybøl Ejerlav, Nybøl

Matrikel: 2 - Nybøl Ejerlav, Nybøl

Matrikel: 715 - Nybøl Ejerlav, Nybøl

Matrikel: 717 - Nybøl Ejerlav, Nybøl

Godkendelsen er udarbejdet af:

Sønderborg Kommune

Erhverv & Affald

Teknik, Miljø & Bæredygtighed

Rådhusvej 10

6400 Sønderborg

Sagsbehandler: Torben Kobberø

Sag nr.: 23/16134

KS: SBMO

Baggrund og læsevejledning

Som følge af VVM-direktivet skal der ved ansøgning om miljøgodkendelse foretages en miljøkonsekvensvurdering der er en proces, som bl.a. indebærer krav om inddragelse af offentligheden og udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport.

Visse projekter om intensiv husdyravl, der kan have væsentlig indvirkning på miljøet, skal gennemgå en sådan proces, inden de kan tillades. Ansøgeren har ansvaret for at udarbejde miljøkonsekvensrapporten og at miljøkonsekvensvurderingen er fuldstændig og af tilstrækkelig høj kvalitet i forhold til oplysninger om husdyrbruget og vurderinger af miljøpåvirkningerne, Vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten er et resultat af dialog med ansøger i forbindelse med sagsbehandlingen, og den danner grundlag for kommunens afgørelse og de stillede vilkår.

Miljøgodkendelsen er opdelt i del 1, del 2 og del 3.

Del 1 - Kommunens afgørelse er rammerne for den godkendte produktion beskrevet, baggrund for afgørelsen, og vilkår der er stillet for at sikre, at udvidelsen og produktionen kan foregå uden at miljøet og omgivelserne påvirkes væsentligt.

Del 2 er Kommunens vurdering af det ansøgte og begrundelse for afgørelse og de stillede vilkår, samt en samlet vurdering. Del 2 indeholder også oplysninger om offentlighed, høringer og klagemulighed.

Kommunens vurderinger tager afsæt i den indsendte miljøkonsekvensrapport og beregningerne i husdyrgodkendelse.dk

Del 3 er en miljøkonsekvensrapport, som er indsendt af ansøgers konsulent. Rapporten indeholder de oplysninger og vurderinger, som ansøger og dennes konsulent har afgivet i forbindelse med ansøgningen.

DEL 1- AFGØRELSE

1) Kommunens afgørelse

Sønderborg Kommune meddeler miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens § 16 a stk. 2 på Bøgevej 1, matrikel 2, Nybøl Ejerlav, Nybøl til godkendelse af svineproduktion med de stillede vilkår.

Miljøgodkendelsen omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg.

Der godkendes følgende produktionsarealer:

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Klimastalde	603	Mekanisk ventilation	6 m	(#565711) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv	0	192
				(#565687) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	231
Slagtesvinestald vest	738	Mekanisk ventilation	6 m	(#565686) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	497
Slagtesvinestald midt	564	Mekanisk ventilation	3 m	(#565684) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	411
Slagtesvinestald øst	598	Mekanisk ventilation	6 m	(#565685) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	418
Hestebokse	57	Naturlig ventilation	3 m	(#580339) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	33
Sum						1782

Der tillades følgende flexgruppe:

Klimastald

Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv

Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet)

Slagtesvinestald vest, midt og øst

Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulldrænet gulv (kumme under hele arealet)

Hestebokse

Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Gder; Dybstrøelse

I alle slagtesvinestalde og halvdelen af klimastalden sker der det, at der ansøges om flex til smågrise og slagtesvin. Herved viser ansøgningssystemet, at der ændres fra "Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)" og "Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 %/ 50%)" til "Slagtesvin og Smågrise; Fulldrænet gulv (kumme under hele arealet)". Reelt er der ikke tale om en ændring af gulvene, blot navngiver systemet dem anderledes. Alle stalde godkendes derfor som eksisterende stalde uden skærpet BAT-krav.

De godkendte produktionsarealer i staldanlægget kan med denne miljøgodkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne. Se en oversigt over staldarealet i figurerne 1, 1A og 1B.

Der godkendes følgende eksisterende gødningsopbevaringsareal:

Gyllebeholder 1.500 m³: 284 m² gødningsopbevaringsareal til flydende husdyrgødning.

Gyllebeholder 2.150 m³: 500 m² gødningsopbevaringsareal til flydende husdyrgødning.

Ny afhentningstank. 200 m³: ca. 66 m² afhentningstank med fast låg og sugestuds

Der godkendes følgende projekterede anlæg:

Etablering af en ny afhentningstank på 100-200 m³. Tanken etableres kun hvis der bliver indgået aftale om levering af gylle til biogasanlæg – se placering i figur 1B.

Andre ikke godkendelsespligtige driftsbygninger, anlæg, m.v.

- 2 stk. glasfiber fodersiloer til hhv. 8 og 21 tons foder med en maximal højde på 10 meter – se placering i figur 1A.

Figur 1. Oversigtskort over produktionsarealer (rød) gødningsofvaringsanlæg (blå) og anmeldte fodersiloer (gul)

Figur 1A. Placering af fodersiloer opstillet i 2009 og 2019

Figur 1B. Placering af ny afhentningsbeholder på 100-200 m³

2) Baggrund for afgørelse

Sønderborg Kommune har d. 31. januar 2023 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget på Bøgevej 1, 6400 Sønderborg. Ansøgningen er indsendt for at få godkendt de eksisterende produktionsarealer til fri produktion efter gældende regler, derudover ønskes en lovliggørelse af to fodersiloer, samt mulighed for etablering af en op til 200 m² stor afhentningstank i forbindelse med fremtidig levering af gylle til biogas. Afhentningstanken vurderes at være et opsamlingsanlæg til midlertidig opbevaring af gylle. Tanken indgår derfor ikke som et opbevaringsanlæg, og er derfor ikke indtegnet i husdyrgodkendelse.dk. Den ansøgte placering af tanken kan ses i figur 1B.

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Sønderborg Kommune vurderer at miljøgodkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, sikre at husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet eller andre væsentlige gener.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsmaterialet, skema 237457 version 1 og miljøkonsekvensrapporten i del 3. I Kommunens bilag 1 i del 2

ses en oversigt over versionshistorikken og hvilke ændringer der er blevet foretaget som følge af Kommunens sagsbehandling.

Sønderborg Kommune har ikke haft yderligere bemærkninger til beskrivelserne i miljøkonsekvensrapporten.

3) Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. Lovbek. nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven) med tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, nr. 2225 af 27. november 2021, samt miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold.

Miljøgodkendelsen er kun en del af det retsgrundlag som husdyrproduktionen er underlagt.

Husdyrbruget har flere end 2000 stipladser til slagtesvin og er derfor omfattet af husdyrbrugloven § 16 a, stk. 2. Husdyrbruget er godkendelsespligtigt og Sønderborg Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed.

4) Udnyttelsesfrist

Miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som udnyttet når byggeriet er færdigmeldt eller når dyreholdet er indsat. Hvis godkendelsen eller tilladelsen kun er udnyttet delvist, bortfalder den del, der ikke er udnyttet.

5) Alternativer

I miljøkonsekvensrapporten er alternative teknologier, foranstaltninger og placeringer beskrevet i afsnit 3.17 i del 3.

Sønderborg kommune vurderer, at både alternative teknologier og placeringer er tilstrækkeligt overvejet og beskrevet i miljøkonsekvensrapporten. I vurderingen er der lagt vægt på, at der ikke sker udvidelse af det eksisterende produktionsareal med denne miljøgodkendelse

6) Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering, Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år eller inden 4 år når EU-kommissionen i EU-tidende har offentliggjort en BAT-konklusion, der vedrører den væsentligste af husdyrbrugets aktiviteter. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2031.

7) Andre tilladelser og dispensationer

Sønderborg Kommune gør opmærksom på, at den meddelte godkendelse udelukkende omfatter forholdet til miljølovgivningen. Der skal derfor evt. søges om en separat byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand eller lignende hos Sønderborg Kommune.

De godkendte glasfiber fodersilo og afhentningstanken kræver ikke byggetilladelse.

8) Retsbeskyttelse

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse af husdyrbrugets indretning og drift.

Torben Kobberø

Erhverv og Affald

Sønderborg Kommune

9) Vilkår for husdyrbruget jf. § 36

Vilkårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor miljøgodkendelsen udnyttes.

Vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Denne miljøgodkendelse meddeles på nedenstående vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, som generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for godkendelsen.

Generelle vilkår

- 1) Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet i husdyrgodkendelse.dk skema nr. 237457 vers. 1.
- 2) Miljøgodkendelse og beredskabsplan skal altid være at finde på husdyrbruget, enten udskrivet eller digitalt. Indholdet skal være driftsleder bekendt. Relevante vilkår i miljøgodkendelse samt beredskabsplanen skal være medarbejderne bekendt

Produktionsareal (§ 36 pkt. 1)

- 3) Stalde, produktionsarealer og produktionstype skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel A. Produktionsarealerne er de maksimalt tilladte arealer og dyrene skal være placeret i de med rødt markerede stalde, se figur A.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)	
Ansøgt drift						
Klimastalde	603	Mekanisk ventilation	6 m	(#565711) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv	0	192
				(#565687) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	231
Slagtesvinestald vest	738	Mekanisk ventilation	6 m	(#565686) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	497
Slagtesvinestald midt	564	Mekanisk ventilation	3 m	(#565684) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	411
Slagtesvinestald øst	598	Mekanisk ventilation	6 m	(#565685) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	418
Hestebokse	57	Naturlig ventilation	3 m	(#580339) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	33
Sum						1782

Tabel A. Stalde, produktionsareal og produktionstype

Figur A. Oversigt over ejendommens produktionsanlæg

Egenkontrol

Ressourceforbrug

- 4) Vand- og elforbrug, og hvad der evt. er foretaget for at reducere det, skal registreres årligt.

Håndtering af husdyrgødning

- 5) Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle
- 6) Påfyldning af gylle til vogn skal ske på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter periode med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Såfremt påfyldningen af gylle sker med selvlæssende fyldeårn eller tilsvarende metode til at undgå spild, er der ikke krav om påfyldeplads.

Ressourceforbrug

- 7) Hvis husdyrbrugets vandforbrug har væsentlige udsving, skal ejer sende en redegørelse til miljømyndigheden. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af, hvad der ligger til grund for udsvinget, og hvilke tiltag der sættes i værk for at reducere vandforbruget.
- 8) Senest hvert 6. år efter godkendelsen er taget i brug skal ejer kunne redegøre for hvilke energibesparende tiltag der er mulige, og hvilke han agter at gennemføre, med henblik på at optimere energiforbruget.

Øvrige emissioner (lugt, støj, lys og støv)

Lugt

- 9) Husdyrbruget og dens omgivelser skal drives og renholdes således, at lugtgener så vidt muligt begrænses. Der skal opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres, at overflader holdes rene og tørre.

Støj

- 10) Bidraget fra landbruget med adressen Bøgevej 1, 6400 Sønderborg til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land, i byzone og ved samlet bebyggelse ikke overskride følgende værdier, som angivet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder":

	Mandag - fredag kl. 07.00 - 18.00	Mandag - fredag kl. 18.00 - 22.00	Alle dage kl. 22.00 – 07.00
	Lørdag kl. 07.00 - 14.00	Lørdag kl. 14.00 - 22.00	
		Søn og helligdag kl. 07.00 - 22.00	
	dB(A)	dB(A)	dB(A)
Det åbne land	55	45	40
Byzone	45	40	35

Samlet bebyggelse	45	40	35
-------------------	----	----	----

Tabel B. Støjgrænser

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A)

Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser.

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved nærmeste nabos udendørs opholdsarealer, maks. 15 m fra beboelsen. Støjgrænserne må i samlet bebyggelse og byzone ikke overskrides noget sted i området.

I forbindelse med høst og korntørring kan grænseværdien om aftenen og om natten forhøjes med 5 dB(A) i høstperioden, dog i højst 6 uger.

Hvis tilsynsmyndigheden, på baggrund af en orienterende støjmåling, finder det nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de i vilkåret fastsatte støjgrænser overholdes. Tilsynsmyndigheden kan dog kun kræve dette dokumenteret en gang årligt.

Målingerne/beregningerne skal være en "Miljømåling – ekstern støj", og skal udføres af en person eller firma, som findes på Miljøstyrelsens sidste reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at "Miljømåling – ekstern støj". Udgifterne til støjmålingen afholdes af husdyrbruget.

Lys

- 11) Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Støv

- 12) Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

Fluer og skadedyr

- 13) Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning, m.v. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.). Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre levemuligheder for rotter.
- 14) Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Reststoffer, affald og naturressourcer

Spildevand

- 15) Vask af maskiner, redskaber og transportvogne skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevand til opsamlingsbeholder. Alternativt kan rengøringen foregå på arealer, hvor der er vegetation.

Affald og kemikalier

- 16) Husdyrbruget må højst opbevare ikke-genanvendeligt farligt affald i 1 år, før det bortskaffes.
- 17) Oliefiltre, batterier, spildolie eller andet flydende farligt affald skal opbevares i egnede beholdere under tag.
- 18) Beholderne med oliefiltre, batterier, spildolie eller andet flydende farligt affald skal stå på en spildbakke med tæt bund, som ikke har afløb til kloak. Spildbakken skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares, og være resistent overfor de kemikalier, der kan opsamles. Beholdere opbevaret på spildbakken skal være hævet fra bunden med rist, paller eller lignende, så eventuelle utætheder er synlige, og spild ikke ødelægger de andre beholdere.
- 19) Beholderne med farligt affald skal være mærket med indhold.
- 20) Spild af olie, kemikalier og flydende farligt affald skal opsamles straks. Der skal til enhver tid forefindes opsugningsmateriale på husdyrbruget. Alt opsamlet spild indeholdende olie og kemikalier (herunder grus, savsmuld eller lignende anvendt til opsugning) skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.
- 21) Pesticidrester skal opbevares og håndteres som farligt affald. Tømt og rengjort (skyllet) pesticidemballage skal bortskaffes som farligt affald.

Olie og diesel

- 22) Tankning af diesel skal ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Tankningen skal ske under opsyn.

Kemikalier og andre stoffer

- 23) Kemikalier, rengøringsmidler, medicin, foderstoffer m.v., skal opbevares således, at de ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.

Døde dyr

- 24) Døde dyr skal opbevares overdækket og på betonspalter eller andet tilsvarende underlag. Opbevaringen må ikke give anledning til væsentlige lugtgener og må ikke medføre uhygiejniske forhold.

Driftsforstyrrelser

- 25) Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal opdateres hvert 2. år og dato for udarbejdelse eller revidering af planen skal tilføjes planens forside.

DEL 2 – KOMMUNENS VURDERING OG BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSE

Del 2 er Kommunens vurdering af det ansøgte og begrundelse for afgørelse og de stillede vilkår, samt en samlet vurdering, jf. §§ 25, 26, 27, 34, 35, 36 og kapitel 17.

10) Reduktion af ammoniakemission ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik

Anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) i forhold til ammoniak- og lugtemission fra anlægget er omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniakemission, der må komme fra husdyrbruget. Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten afsnit 3.10 del 3 og beregningerne i husdyrgodkendelse.dk at der anvendes BAT i forhold til ammoniakemission.

11) Maksimal deposition af ammoniak til kategori 1- og 2-natur, samt påvirkning af bilag IV- arter

Kommunalbestyrelsen skal ved godkendelse og tilladelse til etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug sikre, at kravene om totaldeposition for ammoniak efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §§ 26 og 27 overholdes (jf. samme bekendtgørelses § 40 stk. 7).

Sønderborg Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.5 del 3, at ansøgningen overholder alle krav i forhold til påvirkning af kategori 1, 2 og 3 natur, ligesom det vurderes ud fra beskrivelse og vurderinger i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.6 del 3, at der ikke vil ske en tilstandsændring af naturområder, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Ligeledes vurderes det, at projektet ikke medfører ændringer, der påvirker eventuelle bilag IV-arter eller deres levesteder væsentligt.

12) Kommunens vurdering og begrundelse for afgørelse

12.1. Landskabelige værdier (pkt. 1)

Ejendommen er beliggende i landzone uden for lokal- eller kommuneplanlagte områder.

Ejendommen ligger udenfor områder der er udpeget som kystnærhedszone, bevaringsværdige landskaber, store sammenhængende landskaber, geologisk

bevaringsværdige landskaber og kystnærhedszone. Ejendommen ligger inden for udpegningsområdet værdifuldt landbrugsområde.

Ejendommens landskabelige forhold samt en vurdering heraf, fremgår af Miljøkonsekvensrapportens punkt 3.4.1 del 3.

Sønderborg Kommune vurderer at vurderingerne i Miljøkonsekvensrapportens punkt 3.4.1. er fyldestgørende og at ændringen i produktionen i de eksisterende bygninger og lovliggørelsen af to glasfiber fodersiloer og en afhentningstank i tilknytning til de eksisterende stalde ikke påvirker kulturarv eller landskabet negativt.

Støder man på arkæologiske levninger under anlægsarbejdet, skal Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev, Dalgade 7, 6100 Haderslev på T 65370801 eller E planer@msj.dk straks tilkaldes, og arbejdet indstilles i det omfang det berører fortidsmindet. Jævnfør museumslovens § 27.

12.2. Natur og bilag IV –arter (pkt.2)

Sønderborg Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.5 og 3.6 del 3, at ansøgningen overholder alle krav i forhold til påvirkning af kategori 1, 2 og 3 natur, ligesom det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsændring af naturområder, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Ligeledes vurderes det, at projektet ikke medfører ændringer, der påvirker eventuelle bilag IV-arter eller deres levesteder væsentligt.

12.3. Påvirkning af jord, grundvand og overfladevand (pkt. 3)

Sønderborg Kommune vurderer, på baggrund af beskrivelserne i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.4.6 del 3, at den ansøgte godkendelse af eksisterende stalde og lovliggørelse af to eksisterende silo samt etablering af en afhentningstank ikke indebærer væsentlig virkning på jordarealer, jordbund eller vandforekomster.

12.4. Øvrige emissioner og gener (pkt.4)

Lugt for omboende

Beregningerne i husdyrgodkendelse.dk viser at alle geneafstande er overholdt. Øvrige beskrivelser vedr. lugt ses i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3,7.

Lys

Lyspåvirkning er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.4. Det vurderes, at belysning ikke kan påvirke nærmeste naboer væsentligt, idet afstanden til naboerne er stor og at den udvendige belysning er mindre lamper som kun tændes når der er aktivitet.

Støv

Forhold omkring støv er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.3. Sønderborg Kommune vurderer, at der praktiseres BAT på støvemissioner idet foder til staldene ledes gennem lukket rørsystemer samt at der fejes på kørselsveje ved behov.

Støj

Forhold omkring støj er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.1. Sønderborg Kommune vurderer, at der praktiseres BAT på støj ved at blanding af foder foregår ind i bygningerne, alle stationære pumper er støjsvage elektriske pumper, gyllebeholderne tømmes vha. gyllevogn med indbygget pumpesystem, som er meget lidt støjende. Herudover er ventilationssystemerne i alle udskiftet til nye støjsvage lavenergi LPC-ventilatorer

Godt landmandskab

Sønderborg Kommune vurderer ud fra miljøkonsekvensrapportens afsnit 4.2.4, at BAT på godt landmandskab og miljøledelse opnås ved at have en nødfremgangsmåde ved uheld (opdateret beredskabsplan) og dagligt opsyn med stald-, opbevarings- og foderanlæg.

Døde dyr

Sønderborg Kommune vurderer ud fra miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.9.1, at opbevaring af døde dyr opfylder BAT ved at pladsen er etableret med spalter i bunden, døde smågrise opbevares i plastcontainer og der er afskærmning i form af beplantning for at skærme mod solen.

Skadedyr

De beskrevne bekæmpelsestiltag under punkt 3.8.5 del 3 i miljøkonsekvensrapporten vurderes, at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr eller menneskers sundhed.

Transporter

Antal af transportere er stigende pga. øget produktion af slagtesvin i ansøgt drift. Transporter er beskrevet og vurderet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.8.6 del 3. Sønderborg kommune vurderer på den baggrund, at ændringen i antal transportere er proportional med ændringen i dyreholdet. Det vurderes at antallet og arten af transportere ikke har væsentlig betydning for omboende. I vurderingen lægges der vægt på at der ikke er lokaliseret nabobeboelse i umiddelbar nærhed af udkørslerne fra ejendomme og en del af gyllen udbringes direkte på de tilstødende arealer uden transport på offentlig vej.

Samlet vurdering

Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af den store afstand til nabobeboelser, og de beskrevne tiltag for begrænsningen af gener og emissioner i afsnit i miljøkonsekvensrapportens 3.8 del 3, at der ikke vil forekomme væsentlige gener for omgivelserne.

12.5. Etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbruget inden for de seneste 8 år (stk. 2)

8 års drift

Den gældende produktionstilladelse for 8 års siden var en anmeldelse af skift i dyretype meddelt den 10. august 2012. Anmeldelsen gav tilladelse til 8.888 smågrise 8,5-30 kg og 7.725 slagtesvin 30-105 kg. Der er ikke sket produktionsændringer siden. 8 års driften er derfor den samme som nudriften.

Nudrift

Nudriften svare til 8 års driften se ovenfor. Der er ikke sket ændringer i staldindretning de sidste 8 år, hvorfor produktionsarealet er identisk med ansøgt drift.

12.6. Vurdering af Erhvervsmæssig nødvendighed

Sønderborg Kommune vurderer, at miljøgodkendelse til at udnytte eksisterende staldes produktionsarealer og lovliggørelse af to eksisterende fodersilo samt etablering af en afhentnings tank til gylle vurderes at være erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommen. I vurderingen lægges der vægt på, at godkendelsen af de eksisterende produktionsarealer sikre en mere fleksibel produktion som kan tilpasse sig markedet.

13) Indretning og drift

13.1. Anvendelse af BAT (pkt. 1)

BAT er en fællesbetegnelse for teknik, som kan begrænse forurening fra stalde eller lager. Teknik, der har opnået betegnelsen BAT, er også vurderet med hensyn til miljø, økonomi og dyrevelfærd.

Ejendommens BAT-redegørelse kan ses i en uddybet form i miljøkonsekvensrapportens afsnit 4.5 del 3.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer at de beskrevne BAT-tiltag opfylder kravet i § 35.

13.2. Udnyttelse af energi- og råvareforbruget (pkt. 2)

IE-husdyrbrug skal overholde særreglerne i kapitel 17 og dermed §§ 46 og 47, som er generel lovgivning (se afsnit 13.4). Paragraffer 46 og 47 omhandler fodringskrav og energieffektiv belysning. Der skal derfor ikke stilles vilkår til fodring og energieffektiv belysning i godkendelsen.

I forhold til vandforbrug er det et krav jf. § 36, pkt. 9, at der stilles vilkår om tilrettelæggelse af husdyrbruget og driften heraf, så vandforbruget minimeres mest muligt (se afsnit 13.6).

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at BAT overholdes i forhold til energiforbruget bl.a. ved at staldene er med undertryksventilation og alle ventilations motorer er udskiftet til lavenergi motorer. Ansøger oplyser at ca. halvdelen af belysningen er udskiftet til LED. Den resterende belysning udskiftes løbende i forbindelse med vedligehold.

BAT på vandforbruget gennemføres ved, når der er installeret vandbesparende drikkevandssystemer, stalde sættes i blød forud for vask og der sker daglig inspektion af drikkevandssystemet for lækager med efterfølgende igangsætning af reparation.

BAT med hensyn til råvarer (foder, vand, hjælpemidler mv.) benyttes der ikke mere, end der er behov for. Som tidligere beskrevet vil ansøger bestræbe sig på at benytte så få foderenheder og så lavt et råprotein- og fosforindhold som muligt. Der fasefodres på ejendommen.

13.3. Substituering af særligt skadelige eller betænkelige stoffer (pkt. 3)

Kommunens vurdering

I det landbrug kun anvender godkendte produkter og kemikalier, er det kommunens vurdering, at husdyrbruget ikke anvender skadelige stoffer der udsætter befolkningen for sundhedsfare hverken i eller ud over landets grænser.

13.4. Optimerede produktionsprocesser (pkt. 4)

Husdyrbruget oplyser i afsnit 3.1.3 i miljøkonsekvensrapporten at:

- Der registreres dyr i CHR
  - Der registreres antal dyr bortskaffet til DAKA og dyr sendt til slagtning (svineflyttedatabasen)
  - Der føres E-kontrol
  - Der er sundhedsrådgivning med dyrlægebesøg en gang om måneden
  - Der er gyllebeholderkontrol af gyllebeholderne via beholderkontrolordningen
  - Før pumpning af gylle til gyllebeholdere vil det blive tjekket, om der er plads til mere gylle i gyllebeholderen der pumpes til
  - Gyllepumpning til gyllevogn/lastbil sker med automatisk afbrydning ved fuld tank samt returløbsrør (maskinstation)
  - Der føres journal over medicinforbrug
  - Der gennemføres kontrol af elinstallationerne af autoriseret el-installatør hvert 5. år samt foretages termofotografering af bygningerne
  - Pulverslukkere tjekkes og/eller udskiftes efter behov (egenkontrol)
  - I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
  - Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres i regnskabet
  - Der udarbejdes mark- og gødningsplaner (forpagter)
- Der føres sprøjtejournal (forpagter)

Kommunens vurdering

IE-husdyrbrug skal overholde særreglerne i kapitel 17, som indeholder krav til blandt andet miljøledelse (§§ 42 og 43) og fodringskrav (§ 46), som i høj grad omhandler optimering af produktionsprocesserne på husdyrbrug i forhold til miljøet (se afsnit 13.4).

Kommunen vurderer at kravene er opfyldt hvis §§ 42, og 43 samt § 46 overholdes. Bemærk at dokumentationen skal foreligge ved tilsyn og senest sendes ind til kommunen 31. december.

13.5. Håndtering af affald (pkt. 5)

Typer af affald er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.9.2 del 3.

Husdyrbruget skal sortere sit affald og sikre, at mest muligt affald bliver sorteret fra til genbrug, genanvendelse og anden endelig materialenyttiggørelse. Affald som ikke kan genanvendes skal håndteres som forbrændingseget, deponeringseget eller farligt affald i henhold til Sønderborg Kommunes regulativ for erhvervsaffald.

Sønderborg Kommune har indført en obligatorisk henteordning for virksomheders farlige affald (Sonfor-Kemi). Det er muligt at benytte en privat indsamlingsordning for farligt affald, men virksomheder, der vælger en privat løsning, skal søge om fritagelse på kommunens hjemmeside. Tilmelding til Sonfor-kemis ordning for husdyrbrug skal ske på www.sonfor.dk/serviceordning/

Husdyrbruget skal håndtere sit affald efter reglerne i affaldsbekendtgørelsens og affaldsaktørbekendtgørelsen. Det betyder, at husdyrbruget skal sortere deres erhvervsaffald og aflevere det til en godkendt affaldsmottager med henblik på genbrug, genanvendelse eller anvendelse til anden endelig materialenyttiggørelse.

Ifølge affaldsbekendtgørelsen defineres erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse som værende:

- Glasaffald
- Metalaffald
- Plastaffald
- Papiraffald
- Papaffald
- Træaffald
- Genanvendeligt farligt affald, herunder batterier og elektronik
- Genanvendeligt PVC-affald
- Andet affald, der er egnet til materialenyttiggørelse, fx byggeaffald og have-/parkaffald.

Husdyrbruget skal sikre en høj reel genanvendelse af affaldet og skal på anmodning fra kommunen kunne dokumentere, at affaldet bliver leveret til et godkendt affaldshåndteringsanlæg, som sikrer, at de enkelte affaldsfraktioner reelt bliver forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt. Dokumentationen kan være fra behandlingsanlægget.

Ovenstående findes i affaldsbekendtgørelsens § 61.

Virksomheder kan aflevere affaldet til:

- Et genanvendelsesanlæg eller et anlæg, som forbereder affald til genbrug, der er registreret i Affaldsregistret.
- En indsamlingsvirksomhed, der er registreret i Affaldsregistret.
- En virksomhed, som kan undlade at lade sig registrere efter bekendtgørelse om Affaldsregistret og om godkendelse som indsamlingsvirksomhed.
- Et kommunalt behandlingsanlæg, der er registreret i Affaldsregistret.
- En kommunal genbrugsplads eller en kommunal ordning efter § 11.
- En frivillig tilbagetagningsordning, jf. bekendtgørelse om affald.

Du kan læse mere i § 24 i affaldsaktørbekendtgørelsen.

Sønderborg Kommune vurderer, at husdyrbrug kan producere farligt affald, herunder for eksempel:

- Oliefiltre
- Batterier
- Spildolie
- Pesticider
- Spraydåser
- Kanyler
- Kemikalierester
- Rester af kunstgødning
- Giftrester (også rottegift)
- Medicinrester
- Lysstofrør

Opbevaring af farligt affald kan udgøre en miljørisiko.

Der stilles vilkår til opbevaring og håndtering af affald, vilkår 16-21.

Kommunens vurdering

Affald skal håndteres som beskrevet i miljøministeriets affaldsregulering og Sønderborg Kommunes til enhver tid gældende affaldsregulativ for erhvervsaffald, og husdyrbruget skal være tilknyttet en kommunens ordning for håndtering af farligt affald eller have aftale med en anden godkendt indsamler eller behandlingsanlæg, såfremt der opstår farligt affald på husdyrbruget.

Sønderborg kommune vurderer at med overholdelse af de stillede vilkår, er kravene til anvendelse og håndtering af affald opfyldt.

13.6. Anvendelse af bedste tilgængelige rensningsteknik (pkt. 6)

Der stilles ikke vilkår om yderligere rensningsteknik, da forureningen fra husdyrbruget overholder BAT.

13.7. Forebyggelse af uheld og begrænsning af konsekvenserne (pkt. 7)

Se miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.13 del 3.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer på baggrund af beskrivelserne i miljøkonsekvensrapporten at kravet er opfyldt.

14) Fastsættelse af vilkår

Kommunen skal på grundlag af vurderingen efter §§ 34 og 35 fastsætte vilkår for at sikre, at udvidelsen og produktionen kan foregå uden at miljøet og omgivelserne påvirkes væsentligt. Godkendelser og tilladelser skal i alle tilfælde indeholde de vilkår, som er nævnt i nr. 1-6, og IE-husdyrbrug skal endvidere i alle tilfælde indeholde de vilkår, som er nævnt i nr. 7-13.

14.1. Produktionsarealets størrelse i m² med angivelse af dyrearter og dyretyper, staldsystemer og teknologi (pkt. 1)

Der stilles vilkår til produktionsarealerne - se vilkår 4.

14.2. Anvendelse af ammoniakreducerende virkemidler

Da husdyrbruget ikke anvender ammoniakreducerende virkemidler, stilles der ingen vilkår til dette.

14.3. Placering og udformning af ny bebyggelse (pkt. 5)

Der lovliggøres placering af to eksisterende glasfiber fodersiloer. Der stilles ikke vilkår hertil da siloerne er etableret i tilknytning til de eksisterende stalde og ikke kræver byggetilladelse.

14.4. Transporter (pkt. 7)

Ejendommen ligger placeret således at transporten ikke er et problem, ligesom der ikke har været klager over transporten fra ejendommen.

14.5. Tiltag der reducerer produktionen af spildevand (pkt. 8)

Der stilles vilkår til at vask af maskiner m.m. skal foregå på støbt plads for at begrænse forureningen – se vilkår 15.

14.6. Vandforbrug (pkt. 9)

Kommunen er efter § 36, stk. 1, nr. 9 forpligtet til at stille vilkår om, at IE-husdyrbruget drives og indrettes på en sådan måde, at vandforbruget minimeres mest muligt med henblik på at reducere mængden af spildevand.

Bestemmelsen giver ikke kommunen hjemmel til at stille vilkår om maksimalt vandforbrug. Kommunen skal derimod vurdere, om der er mulighed for anlægs- eller driftsmæssige optimeringer, der kan minimere vandforbruget, eller om der konkret kan fastsættes vilkår, der understøtter dette. Det kunne f.eks. være i forhold til drikkevandssystemer, rengøringsmetoder mv.

Der er tale om en konkret vurdering, der i nogle tilfælde kan føre til, at andre saglige hensyn til f.eks. arbejdsmiljø og effektivitet betyder, at kommunen stiller vilkår om en mindre vandbesparende løsning. Kommunen vil således som led i almindelig sagsoplysning skulle spørge ansøger om baggrunden for evt. valgte løsninger og bl.a. på den baggrund vurdere muligheden for at anvende andre vandbesparende tiltag.

Det fremgår af tabel 16 i afsnit 4.2.3 del 3 i miljøkonsekvensrapporten, at det forventede vandforbrug øges fra 7.170 til 8.170 m³ årligt.

Kommunens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer at der er anvendt vandbesparende teknikker i form af iblødsætning og højtryksrensere ved rengøring og der er vandbesparende drikkevandssystemer i staldene.

Der stilles vilkår til årlig registrering af vandforbruget og hvis husdyrbrugets vandforbrug har væsentlige udsving, skal ejer kunne redegøre for hvilke vandbesparende tiltag der er mulige, og hvilke han agter at gennemføre, med henblik på at optimere vandforbruget – se vilkår 4 og 7.

14.7. Brug af teknologi (pkt. 10)

Der er ikke anvendt teknologi.

Kommunens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer samlet set, med baggrund i de enkelte redegørelser for BAT i miljøkonsekvensrapporten at ejendommen kan drives uden yderligere teknologi. Ejendommen lever op til niveauet for BAT, for en ejendom med den pågældende husdyrproduktion og størrelse, med de vilkår som i øvrigt er stillet i miljøkonsekvensrapporten i relation til BAT.

Det vurderes, at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille vilkår om yderligere indførelse af bedst tilgængelig teknologi.

14.8. Regelmæssig vedligeholdelse og overvågning (pkt. 11)

IE-husdyrbrug skal overholde særreglerne i kapitel 17 og dermed § 44, som er generel lovgivning (se afsnit 13.3). Der skal derfor ikke stilles vilkår til regelmæssig vedligeholdelse og overvågning godkendelsen.

14.9. Ophør af driften (pkt. 12)

IE-husdyrbrug skal overholde særreglerne i kapitel 17 og dermed § 51, som er generel lovgivning (se afsnit 13.8). Der skal derfor ikke stilles vilkår til ophør af drift i godkendelser.

14.10. Anvendelse, fremstilling og frigivelse af relevante farlige stoffer i forbindelse med husdyrproduktionen (pkt. 13)

Sønderborg Kommune har ikke kendskab til aktiviteter, som tidligere kunne have medført forurening af jord og grundvand på husdyrbruget.

På grundlag af de foreliggende oplysninger vurderer Sønderborg Kommune, at der ikke foreligger en væsentlig risiko for forurening af jord og grundvand fra husdyrbruget.

15) Særregler for IE-husdyrbrug

15.1. Miljøledelse § 42

IE-husdyrbrug skal have et miljøledelsessystem, der opfylder betingelserne i stk. 2. Stk. 2:

- Formulere en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold,
- Fastsætte miljømål,
- Udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål,
- Minimum 1 gang årligt evaluerer miljømedarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner og
- Minimum 1 gang årligt gennemgår miljøledelsessystemet.

Stk. 3: IE-husdyrbruget skal kunne dokumentere, at der gennemføres og overholdes et miljøledelsessystem i overensstemmelse med de krav, der er nævnt i stk. 2, nr. 1 – 5, f.eks. digitalt eller i form af dokumenter. Dokumentation skal opbevares i 5 år og kunne forevises på forlangende i forbindelse med tilsyn.

15.2. Miljøledelse – oplæring af personale § 43

IE-husdyrbrug skal oplære personale, hvad angår:

- Relevant lovgivning

- Transport og udbringning af husdyrgødning
- Planlægning af aktiviteter
- Beredskabsplanlægning og –styring
- Reparation og vedligeholdelse af udstyr

Jf. stk. 2 skal IE-husdyrbruget udarbejde oplæringsmateriale, der angår de forhold der følger af ovenstående punkter. Materialet skal være tilgængelige for personalet og opdateres løbende. Oplæringsmaterialet skal kunne fremvises på forlangende til tilsynsmyndigheden.

15.3. Plan for regelmæssig kontrol, reparation, vedligeholdelse og beredskab § 44

IE-husdyrbrug skal overholde særreglerne i kapitel 17 og dermed § 44, som er generel lovgivning. Der skal derfor ikke stilles vilkår til regelmæssig vedligeholdelse og overvågning i godkendelser.

IE-husdyrbrug skal udarbejde og følge en plan for kontrol, reparation og vedligeholdelse af husdyrbruget inkl. materiel, herunder med henblik på at forebygge uheld, og beredskab for håndtering af uventede emissioner og hændelser. Planen skal som minimum opfylde følgende betingelser:

- Plan for regelmæssig kontrol, reparation og vedligeholdelse
- Gyllebeholdere (for tegn på skader, nedbrydning eller utætheder)
- Gyllepumper, -miksere, -separatorer og –spredere.
- Forsyningssystemer til vand og foder
- Varme-, køle- og ventilationssystemer samt temperaturfølere, herunder optimeret styring heraf
- Siloer og transportudstyr (f.eks. ventiler og rør)
- Luftrensningssystemer (f.eks. ved regelmæssige inspektioner)
- Udstyr til drikkevand, herunder skal behovet for regelmæssig indstilling vurderes og frekvensen for løbende indstilling i så fald fastsættes i planen
- Maskiner til udbringning af husdyrgødning samt doseringsmekanisme- eller dyse, som begge skal være i god stand

Beredskabsplan:

- En plan over husdyrbruget med angivelse af drænsystemer og vandkilder og spildevandskilder
  - Handlingsplan for håndtering af visse potentielle hændelser (f.eks. brande, utætte og kollapsede gyllebeholdere, ukontrolleret afstrømning af møddinger og olieudslip)
  - Tilgængeligt udstyr til håndtering af forureningsulykker (f.eks. udstyr til tilstopning af drænrør og opdæmning af grøfter samt olieopsugning, absorberingsmåtter eller ruller til olieudslip)
- Kontrol, reparation og vedligeholdelse skal ske regelmæssig. Kontrol af gyllebeholdere skal som minimum gennemføres én gang årligt jf. punkt 1)

Den årlige kontrol af gyllebeholdere erstatter ikke den lovpligtige 10 årsbeholderkontrol.

IE-husdyrbruget skal kunne dokumentere, at planen følges ved at føre logbog over gennemførte kontroller. Dokumentationen skal opbevares i 5 år og kunne forevises til tilsynsmyndigheden på forlangende.

15.4. **Fodringskrav § 46 og energieffektiv belysning § 47**

IE-husdyrbrug skal overholde særreglerne i kapitel 17 og dermed §§ 46 og 47, som er generel lovgivning. Paragraffer 46 og 47 omhandler fodringskrav og energieffektiv belysning. Der skal derfor ikke sættes vilkår til fodring og energieffektiv belysning i godkendelser.

I forhold til vandforbrug er det et krav jf. § 36, pkt. 9, at der stilles vilkår om tilrettelæggelse af husdyrbruget og driften heraf, så vandforbruget minimeres mest muligt både ved nye godkendelser og ved revurdering.

Fodringskrav

Kvælstof

IE-husdyrbrug skal for at reducere den samlede mængde kvælstof, der udskilles, som minimum enten anvende fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, reducere indholdet af råprotein ved hjælp af en god aminosyrebalance, eller ved at bruge et eller flere fodertilsætningsstoffer, som nedsætter den samlede mængde kvælstof, der udskilles og er tilladt i henhold til EU forordning om fodertilsætningsstoffer. En god aminosyrebalance og lavt indhold af råprotein kan opnås ved at kombinere fodermidler, hvor aminosyreprofilen supplerer hinanden og/eller ved at tilsætte frie essentielle aminosyrer til foder med lavt indhold af råprotein. IE-husdyrbruget kan anvende en kombination af de nævnte teknikker.

Fosfor

IE-husdyrbrug skal for at reducere den samlede mængde fosfor, der udskilles, som minimum anvende enten fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, et eller flere fodertilsætningsstoffer som nedsætter den samlede mængde fosfor der udskilles (f.eks. fytase) og tilladt i henhold til EU forordning om fodertilsætningsstoffer eller let fordøjeligt uorganisk fosfat som f.eks. monocalciumfosfat i stedet for mindre fordøjelige fosforkilder. IE-husdyrbruget kan også anvende en kombination af de nævnte teknikker.

IE-husdyrbruget skal kunne dokumentere anvendelse af fodring eller fodringsteknikker som nævnt ovenfor. Dokumentationen skal opbevares i 5 år og kunne forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

Energieffektiv belysning § 47

IE-husdyrbrug er forpligtet til at anvende energieffektiv belysning i overensstemmelse med reglerne i det til enhver tid gældende bygningsreglement.

Kravet indtræder ved ændring eller udskiftning af eksisterende belysningssystem eller belysningsanlæg.

IE-husdyrbrugene skal opbevare fakturaer for gennemførte udskiftninger i 5 år og kunne forvises tilsynsmyndigheden på forlangende.

15.5. Støvemissioner fra staldanlæg § 48

IE-husdyrbrug skal for at reducere støvemissioner fra staldanlæg enten reducere støvproduktionen fra foder og strøelse, anvende en metode til at binde støv i staldanlæggene eller behandle afgangsluft fra staldanlæggene ved hjælp af et luftrensningssystem.

15.6. Overholdelse af vilkår og krav § 49

Den som er ansvarlig for et IE-husdyrbrug, underretter straks kommunalbestyrelsen ved manglende overholdelse af godkendelsesvilkår samt de umiddelbart bindende krav til indretning og drift, IE-brug og årlig indberetning, og træffer straks de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at vilkårene og kravene overholdes.

15.7. Årlig indberetning til kommune § 50

IE-husdyrbrug skal engang årligt indsende følgende dokumenter til kommunen:

- Logbøger for eventuel miljøteknologi
- Dokumentation for miljøledelsessystem (§ 42)
- Logbog over gennemførte kontroller (§44)
- Dokumentation for overholdelse af fodringskravet (§ 46)

IE-husdyrbrug skal hvert år senest den 31. december indsende informationer til kommunen. Informationerne skal være for det forudgående kalenderår og sendes samlet til kommunen (1. gang 31. december 2023).

15.8. Ophør § 51

IE-husdyrbrug skal overholde særreglerne i kapitel 17 og dermed § 51, som er generel lovgivning. Der skal derfor ikke stilles vilkår til ophør af drift i godkendelsen.

Ved ophør af aktiviteter på IE-husdyrbrug gælder kapitel 4b i lov om forurennet jord.

Ved ophør forstås:

- Ophør af alle aktiviteter på IE-husdyrbruget
- Når et IE-husdyrbrug har meddelt kommunen, at kapaciteten eller udnyttelsen af kapaciteten permanent nedsættes til under stipladsgrænserne i § 16 a, stk. 2, i husdyrbrugloven

- Situationer omfattet af § 59 a, stk. 2 husdyrbrugloven, når godkendelsen er bortfaldet helt eller for den del, der ligger over stipladsgrænserne i § 16 a, stk. 2 i husdyrbrugloven

IE-husdyrbrug skal senest 4 uger efter driftsophør anmelde dette til kommunen med en beskrivelse af ophøret og en eventuel jordforurening til vurdering efter § 38 k, stk. 1, i lov om forurenede jord. Vurderingen skal indeholde en risikovurdering med hensyn til menneskers sundhed og miljøet. Viser risikovurderingen, at det ikke kan afvises, at forureningen udgør en væsentlig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, skal vurderingen ligeledes indeholde en beskrivelse til foranstaltninger, der sikrer, at forureningen ikke udgør en sådan risiko.

16) Samlet vurdering

På baggrund af de stillede vilkår og ovenstående begrundelse for og særkender på husdyrbruget er det Sønderborg Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt overholder anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at projektet ikke indebærer væsentlige indvirkninger på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- Landskabelige værdier
- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning
- Jord, grundvand og overfladevand
- Lugt-. Ammoniak-, støj-, rystelser-, støv-, flue-, transport-, og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion mv

16.1. Projektets negative påvirkninger

Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af de beskrevne konklusioner i miljøkonsekvensrapportens afsnit 6 del 3, at der ikke er væsentlige negative virkninger forårsaget af husdyrbrugets drift på nedenstående faktorer, hverken når de vurderes enkeltvis, eller når der vurderes på samspillet imellem 2 eller flere af faktorerne.

- Befolkningen og menneskers sundhed
- Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2 natur samt bilag IV arter
- Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima
- Materielle goder, kulturarv og landskabet
- Samspillet imellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og

- Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovenstående 5 faktorer

16.2. Sønderborg Kommunes uddybende bemærkninger vedr. Klima

Folketinget har vedtaget en klimalov, som skal sikre at Danmark kan leve op til EU's klimakrav, herunder at være klimaneutral på drivhusgasser i 2050. Der foretages nationale opgørelser af landbrugets påvirkning af klimaet, men der er endnu ingen redskaber til at beregne påvirkning fra det enkelte produktionsanlæg, eller fastsat grænseværdier for hvilken påvirkning, der kan accepteres.

Sønderborg Kommune har valgt at deltage i DK2020 og har i den forbindelse udarbejdet en Klimahandleplan¹, fordi det er i god overensstemmelse med kommunens stærke vilje til at gå foran med de nødvendige klimaindsatser. På nuværende tidspunkt indgår driften af landbrug kun i begrænset omfang i kommunens DK2020 klimahandleplan.

Det forventes at den øgede fokus på landbrugets klimaneutralitet generelt vil føre til ændrede regler, der vil skærpe kravet til udledning af klimagasser på landbrug. Sådanne skærpelser vil blive indarbejdet i klimahandleplanen for Sønderborg kommune og kan resultere i yderligere skærpelser i forhold til denne godkendelse.

Sønderborg kommune vurderer, at der på husdyrbruget med fast overdækning på gyllebeholderne og forberedelse til levering til biogas er tilstrækkelig fokus på driftens klimapåvirkning i forhold til gældende regler.

17) Offentliggørelse, klagevejledning og underretning

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret i 16. februar – 10. marts 2023 på Sønderborg Kommunes hjemmeside for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen.

Miljøgodkendelsen er meddelt den [Klik eller tryk for at angive en dato..](#)

17.1. Partshøring

Et resume og et link til udkast til miljøgodkendelse blev den 04-04-2023 udsendt til høring hos naboer (ejere og beboer) inden for konsekvensområdet for lugt (650 m) og skønnede parter i sagen, ansøger selv og ansøgers konsulent.

Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 30 dage frem til og med den 4. maj 2023. Partshøringen gav ingen tilbagemeldinger.

17.2. Annoncering af afgørelse

Miljøgodkendelsen efter husdyrbrugloven er offentliggjort på Sønderborg Kommunes hjemmeside www.sonderborgkommune.dk den 8. maj 2023.

17.3. Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede

---

¹ Sønderborg Kommunes DK2020 Climate Action Plan, ([Microsoft Word - DK2020_S\370nderborg GODKENDT](#)) (sonderborgkommune.dk)

myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. husdyrbruglovens § 76.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af <https://naevneneshus.dk/>.

Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID eller Mit-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til Sønderborg Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på 900 kr. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i klageportalen. Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Sønderborg Kommune.

Sønderborg Kommune videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som træffer afgørelsen om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget inden klagefristens udløb den **07-06-2023**.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Sønderborg Kommune i klageportalen.

Sønderborg Kommune kan oplyse, at det af husdyrbrugloven § 81, stk. 1 fremgår, at en klage ikke har opsættende virkning, med mindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Hvis du påbegynder udnyttelse af miljøgodkendelsen inden klagefristens udløb, er det på egen regning og risiko.

Når Sønderborg Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Der er ifølge offentlighedsloven ret til aktindsigt i alle dokumenter, der vedrører sagen.

17.4. Civilt søgsmål

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen skal jf. § 90 i *lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.*, jf. *lovbek. nr. 520 af 01/05/2019* være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

18) Kommunens bilag

Versionshistorik

Situationsplan

DEL 3 - MILJØKONSEKVENSRAPPORT

Ansøger har indsendt en ansøgning om miljøgodkendelse med tilhørende bilag. Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af miljørådgiver Ulla Refshammer Pallesen, LandboSyd.

Sønderborg Kommune vurderer, at de oplysninger, som ansøger har fremlagt i MKR, er fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet.

Ansøgningsmaterialet indeholder MKR og flere bilag.

Miljøkonsekvensrapport til § 16a

Bøgevej 1

6400 Sønderborg

Ansøgning om godkendelse af produktionsarealer i
eksisterende stalde samt flex til at producere både smågrise og slagtesvin
skema 237457 i Husdyrgodkendelse.dk

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)

Ansøger, ejer og kontaktperson	Hans Peter Hansen Nybøl Vestermark 3, 6400 Sønderborg Mobil: 2216 8545 cosmusgaard@bbsyd.dk
Lejer på godkendelsestidspunktet	Jensen I/S ved Lars og Hans Henrik Jensen
Husdyrbrugets adresse	Bøgevej 1 6400 Sønderborg
CVR-nummer	17204270
CHR-nummer	21678
Kommune	Sønderborg Kommune
Ejendomsnummer	5400015816
Matrikel-nr.	Matrikel: 2 - Nybøl Ejerlav, Nybøl m.fl.
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Se pkt. 3.3
Biaktiviteter	Ingen biaktiviteter
Ansøgningskema	237457
Konsulent	Ulla Refshammer Pallesen LandboSyd, CVR-nr. 25160428 Jens Terp-Nielsens Vej 13, 6200 Aabenraa E-mail: upa@landbosyd.dk Tlf.: 6155 8262

Forord / læsevejledning

Denne rapport er en miljøkonsekvensrapport, som beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Bøgevej 1, 6400 Sønderborg. Husdyrbruget bliver et IE-brug, hvis der kommer mere end 2.000 svin over 30 kg på stald ad gangen.

Rapporten behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved husdyrbrugets produktion og de ansøgte ændringer. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for husdyrbruget efter Husdyrbrugloven¹.

Miljøkonsekvensrapporten dækker alle oplysningskrav efter Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² og er en videreudvikling af Miljøstyrelsens forslag til en skabelon. Det er valgt at samle beskrivelserne og vurderingerne i samme afsnit. De angivne parenteser med bogstaver og tal henviser til oplysningskravene jf. bilag 1 i bekendtgørelsen. I afsnit, hvor der er behov for at foretage en vurdering af påvirkningen af det omgivende miljø, afsluttes afsnittet med en vurdering heraf. I afsnit, hvor der kun står faktuelle oplysninger og der ikke er behov for en vurdering, er dette udeladt.

Tabeller og figurer (skærmdumps fra Husdyrgodkendelse.dk) samt kort tegnet af LandboSyd i AgroGIS er angivet uden kildehenvisning. Øvrige figurer og tabeller er angivet med kildehenvisning.

Til miljøkonsekvensrapporten er der ud over de indsatte bilag sidst i dokumentet indsendt bilag til kommunen i form af regneark for kapacitetsberegning og opgørelse over produktionsarealer. Det antages, at det er tilstrækkeligt at offentliggøre selve miljøkonsekvensrapporten med indbyggede bilag i forbindelse med offentliggørelsen af ansøgningen og miljøgodkendelsen.

---

¹ Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. LBK nr 520 af 01/05/2019

² Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr 2225 af 27/11/2021

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, E3)	2
Forord / læsevejledning	3
1. Indledning	6
1.1 <i>Metode og manglende viden (F6)</i>	6
2. Ikke-teknisk resume (C3, E3, F9)	7
3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø	10
3.1 <i>Indretning og drift af anlægget (B1, E1a, F1a-c)</i>	10
3.1.1 <i>Produktionsarealer</i>	11
3.1.2 <i>Opbevaring og håndtering af husdyrgødning</i>	11
3.1.3 <i>Drift af anlægget</i>	12
3.2 <i>Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1b-c, F5a)</i>	13
3.3 <i>Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)</i>	13
3.4 <i>Husdyrbruget og det ansøgte beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, F1a, F4)</i>	13
3.4.1 <i>Landskab</i>	13
3.4.2 <i>Kulturarv</i>	14
3.4.3 <i>Materielle goder</i>	15
3.4.4 <i>Afstandskrav</i>	16
3.4.5 <i>Byggelinjer og andre beskyttelseslinjer mv.</i>	18
3.4.6 <i>Jordarealer og jordbund</i>	18
3.5 <i>Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, F1d)</i>	19
3.6 <i>Biologisk mangfoldighed/biodiversitet (F4, F1c)</i>	23
3.7 <i>Lugtemission (B6, B4, E1b, E1c)</i>	26
3.8 <i>Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c, F8)</i>	28
3.8.1 <i>Støj (B7, E1b, F1d, F5c)</i>	28
3.8.2 <i>Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c)</i>	30
3.8.3 <i>Støv (B7, E1b)</i>	30
3.8.4 <i>Lyspåvirkning (B7, E1b, F1d, F5c)</i>	30
3.8.5 <i>Skadedyr (B7, E1b)</i>	31
3.8.6 <i>Transporter (B7, E1b)</i>	31
3.9 <i>Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, F5b)</i>	32
3.9.1 <i>Døde dyr (B8)</i>	32
3.9.2 <i>Affald (B8, F1d, F5c)</i>	32
3.9.3 <i>Olie- og kemikalier (B7, B8)</i>	34
3.9.4 <i>Spildevand og restvand (B8, F1d, F4)</i>	34
3.10 <i>BAT ammoniakemission (B9, C2, F5g)</i>	36
3.11 <i>Forslag til vilkår om bl.a. egenkontrol (B7)</i>	37
3.12 <i>Klima (F4, F5f)</i>	37
3.13 <i>Risiko for ulykker og katastrofer (B7, F5d, E1c, F7, F8)</i>	40
3.14 <i>Overvågning (F7)</i>	41
3.15 <i>Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d)</i>	41
3.16 <i>Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (B10, E1b, F5e)</i>	42

3.17	<i>Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)</i>	42
3.18	<i>Erhvervsmæssig nødvendighed</i>	42
4.	Oplysninger om IE-husdyrbruget (C)	43
4.1	<i>Ophør af IE-husdyrbruget (C1)</i>	43
4.2	<i>BAT: Råvarer, energi, vand og management (C2)</i>	43
4.2.1	<i>BAT råvarer (C2)</i>	43
4.2.2	<i>Energiforbrug (B8, F1c,) og BAT-energi (C2)</i>	44
4.2.3	<i>Vandressourcen og vandforbrug (B8) samt BAT-vand (C2)</i>	45
4.2.4	<i>Management og forholdet til BAT-konklusionen (C2)</i>	46
5.	Oplysninger om konsulenten (A4)	49
6.	Konklusion	49
7.	Referenceliste	49
8.	Bilag	49
	Bilag 1: Oversigtskort	50
	Bilag 2: Oplysning om produktionsareal	51

1. Indledning

Husdyrbruget har en produktionstilladelse i form af en anmeldeafgørelse fra 10. august 2012 til 8.888 smågrise 8,5-30 kg og 7.725 slagtesvin 30-105 kg. Af anmeldesagen fremgår, at beregningerne er foretaget på baggrund af maks. 1.931 stipladser til slagtesvin besat ad gangen.

Ny faglig viden om ammoniak- og lugtemission fra stalde har vist, at der er en større sammenhæng mellem emissionerne og produktionsarealernes størrelser end det årligt antal producerede dyr og deres ind- og udgangsvægt. Fra 1. august 2017 er Husdyrloven således ændret, så emissionerne beregnes på grundlag af produktionsarealer.

Husdyrbruget ønsker at overgå til en ny godkendelse, hvor der ikke stilles vilkår til et maksimalt antal producerede dyr og ind- og udgangsvægte, men hvor der i stedet godkendes produktionsarealer. Dette skyldes at effektiviteten er steget, så svinene vokser hurtigere, og endvidere er afgangsvægten stigende. Endvidere ønskes mulighed for at have både smågrise og slagtesvin i staldene, hvorfor der ansøges om flex. Fremadrettet vil der derfor kunne være mere end 2.000 stipladser besat med svin over 30 kg. Den maksimale produktion forventes at blive på op til 10.500 slagtesvin med en forventet indgangsvægt på ca. 30 kg og en maksimal afgangsvægt på 120 kg.

Samtidig med ansøgningen om at overgå til en godkendelse efter reglerne om produktionsarealer anmeldes opsætning af 2 fodersiler, der er opsat i 2009 og 2019.

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet på baggrund af oplysninger og staldskitser modtaget fra Hans Peter Hansen, som står inde for, at oplysningerne om selve husdyrbruget er korrekte.

1.1 Metode og manglende viden (F6)

Til udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten er beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk anvendt. Forudsætningen for beregningen af ammoniak- og lugtemissionen fra stald og lager, tager afsæt i emissionsfaktorerne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Husdyrgodkendelse.dk beregner lugtgenafstande ud fra standardiserede kurver udarbejdet på baggrund af OML-beregninger (OML = Operationelle Meteorologiske Luftkvalitetsmodeller). De standardiserede kurver tager udgangspunkt i standardstalde, normal ventilation og standardomgivelser.

Beregningen af ammoniakspredningen og -afsætningen foretages med sprednings- og afsætningsmodeller udarbejdet af Aarhus Universitet (baseret på standardafsætningskurver beregnet med OML-DEP, som er en variant af OML-modellen).

I forhold til drivhusgasemissioner så foreligger der for landbrug ikke præcise redskaber til kvantificering af drivhusgasemissioner, specielt ikke for metan og lattergas. Fremadrettet forventes der at blive udarbejdet et CO₂-regnskab via Danish Crowns Klimavejen.

2. Ikke-teknisk resume (C3, E3, F9)

Definitioner mv.

Husdyrbrugloven: Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen: Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug

Husdyrgodkendelse.dk: Et elektronisk ansøgningssystem som miljøgodkendelser af husdyrbrug skal ansøges gennem, som bl.a. beregner udledning og nedfald fra ammoniak og lugt.

Husdyrbruget og produktionsomfang

Denne miljøkonsekvensrapport vedrører husdyrbruget på Bøgevej 1, 6400 Sønderborg. Husdyrbruget består af en konventionel smågrise- og slagtesvineproduktion. Den nuværende tilladte produktion på husdyrbruget er 8.888 smågrise 8,5-30 kg og 7.725 slagtesvin 30-105 kg. Desuden er der 2 heste på husdyrbruget.

Ansøgningen er indsendt for at få godkendt de eksisterende produktionsarealer til fri produktion. Den fremtidige maksimale slagtesvineproduktion på husdyrbruget forventes at blive på op til 10.500 slagtesvin ca. 30-120 kg. For at sikre husdyrbruget en fleksibel godkendelse og da staldene også er egnede til smågrise, ansøges om både at kunne have smågrise og slagtesvin i alle stalde.

Samtidig med ansøgningen om ændringen af dyreholdet anmeldes 2 fodersiloer, der blev opsat i 2009 og 2019.

Staldene er pt udlejet.

Landskabelige forhold

Husdyrbruget ligger mellem Adsbøl og Nybøl i Sønderborg Kommune. Terrænet ved Bøgevej 1 Skråner ned mod Nybøl nor. Nord for husdyrbruget ligger Nybøl Bæk i en slugt. Ifølge kommuneplanen ligger husdyrbruget inden for udpegningen af særlig værdifuldt landbrugsområde.

Husdyrbruget ligger afskærmet af levende hegn og beplantninger, hvorfor husdyrbruget kun er delvis synligt, når man kommer kørende på de nærliggende veje.

Der sker intet nyt byggeri eller ændringer af bygningsmassen eller beplantningen.

Potentielle gener

Beregningerne i ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgeneafstandene overholdes. Lugtgeneafstandene er de afstande, et husdyrbrug skal holde til nærmeste naboer, der ikke har landbrugspligt, samlet bebyggelse samt byzoner og sommerhusområder.

I forhold til øvrige gener ligger husdyrbruget i god afstand af både enkelt beboelser, samlet bebyggelse og byzone.

Støj, rystelser og vibrationer fra husdyrbrugets bygninger og faste installationer vurderes ikke at være til væsentlig gene for naboer pga. typen af kilderne og afstanden til naboerne.

Pga. placeringen og arten af lyskilder vil naboer ikke kunne blive generet af lysgener.

Fluer og skadedyr bekæmpes og døde dyr opbevares overdækket ind til afhentning.

Støv vil primært være fra transporter. Transport til og fra husdyrbruget sker via Amtsvejen og Bøgevej. Veje fejes efter kørsel, når der er behov for det.

Samlet set vurderes husdyrbruget i forhold til omgivelserne ikke at medføre væsentlige gener i form af lugt, støj, rystelser, vibrationer, støv, lysgener, fluer, skadedyr, opbevaring af døde dyr eller transport.

Husdyrgødning

Der produceres gylle, som afsættes til forpagter af markerne. Forpagter er ejers søn, og driften foregår med udgangspunkt i Bøgevej 1, hvorfor denne del også er beskrevet i rapporten. På nuværende tidspunkt er der ikke indgået fast aftale med biogasanlæg om at modtage afgasset biomasse. Der ansøges om at få lov til at etablere en afhentningstank, hvor biogasanlæg kan afhente gylle, såfremt der fremadrettet indgås fast aftale med biogasanlæg om at levere gylle og aftage afgasset biomasse retur.

Ammoniakdeposition til natur

Der er i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsat krav til den maksimale mængde ammoniak, som forskellige naturtyper må belastes med. Kravene er fastsat som maksimale mængder kvælstof (kvælstof er en bestanddel af ammoniak).

Ammoniaknedfald kaldes deposition og beregnes som kg kvælstof pr. hektar pr. år. Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at beskyttelsesniveauerne for ammoniak til kategori 1, kategori 2 og kategori 3 natur overholdes. Kategori 1 og 2 natur er de mest sårbare naturtyper, hvor der er totaldepositionskrav til. Kravene ligger på maksimalt 0,2-1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år. Beregningerne viser, at der kommer 0,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år til kategori 1 natur og maks. 0,2 kg kvælstof pr. hektar pr. år til kategori 2 natur.

I forhold til kategori 3 natur, som er mindre heder og overdrev samt visse moser og skove, er der en maksimal forøgelse af ammoniakdepositionen (merdeposition) på 0,5 kg kvælstof pr. hektar pr. år i forhold til driften nu og driften for 8 år siden. Dette skyldes udelukkende den ansøgte ændring om at få lov til at have slagtesvin i smågrisestaldene. Naturarealet, der modtager den største merdepositionen, er et skovareal med gammel skovjordbund. Den almindelige betragtning er, at en merdeposition på 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år ikke kan medføre en tilstandsændring af et almindeligt naturområde. Det mest restriktive krav, kommunen kan stille til kategori 3 natur, er en maksimalt merdeposition på 1,0 kg kvælstof pr. hektar pr. år.

Samlet vurderes det, at ammoniakdeposition til de omkringliggende naturområder ikke vil kunne medføre en væsentlig negativ påvirkning.

Anvendelse af BAT

BAT er en forkortelse for "bedste tilgængelige teknik" (på engelsk: "best available techniques"). Da husdyrbruget bliver et IE-brug, kommer der krav til at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til at minimere miljøbelastninger. Et IE-brug er et husdyrbrug, der er omfattet af EU's direktiv fra 2010 om Industrielle Emissioner. Der er dels faste krav til maksimal ammoniakemission i forhold til BAT i Husdyrloven og tilhørende Husdyrgodkendelsesbekendtgørelse, og dels har EU fastsat såkaldte BAT-konklusioner for IE-brug.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at husdyrbruget overholder BAT for ammoniak.

Der er i ansøgningen redegjort for BAT med hensyn til godt landmandskab, ernæringsmæssig styring, vand, energi, støj, støv, lugt, emissioner fra gødning, forarbejdning af husdyrgødning, udbringning af husdyrgødning, ammoniakemission og beregning af N- og P indhold i gødning.

IE-husdyrbrug skal desuden udarbejde et miljøledelsessystem, et oplæringsmateriale til ansatte samt en plan for kontrol, reparation og vedligehold.

BAT i forhold til ammoniak overholdes uden brug af virkemidler. Der er frivilligt etableret teltoverdækninger på gyllebeholderne.

Forurenings- og genebegrænsende tiltag

Husdyrbruget har udarbejdet en beredskabsplan, hvor der er instrukser for, hvad man skal foretages sig i forbindelse med uheld med olie, kemikalier og gylle eller brand. Beredskabsplanen indeholder relevante kontaktoplysninger samt oversigtskort over husdyrbruget med angivelse af relevante oplag, flugtveje, slukningsmateriel mv.

Alternative løsninger og 0-alternativ

Det er ikke overvejet, om der kan etableres ammoniakreducerende teknologier, da husdyrbruget lever op til BAT for ammoniakemission. Der er etableret teltoverdækninger af gyllebeholdere, men teltoverdækningerne er frivilligt etableret, og der er ikke behov for at benytte dem til at nedsætte ammoniakemissionen i forhold til BAT.

0-alternativet er, at husdyrbruget drives videre efter anmeldeafgørelsen fra 2012 og en maksimal produktion af 8.888 smågrise 8,5-30 kg og 7.725 slagtesvin 30-105 kg.

Husdyrbrugets ophør

Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af affald vil blive bortskaffet i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ.

3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og påvirkningerne af det omgivende miljø

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak- og lugtemission og -deposition og eventuelle gener i forbindelse med støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter. Endvidere beskrives forbrug af naturressourcer og affaldsproduktion.

Hvor det er relevant efterfølges emnerne af en vurdering af det ansørgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, E1a, F1a-c)

Det eksisterende bygnings sæt ligger samlet. Bygninger og gyllebeholdere mv. ses af kortudsnittet i figur 1 samt bilag 1. De udendørs opstillede siloer er 2 stk. siloer til ca. 21 ton, 1 stk. til ca. 12 ton, 2 stk. til ca. 8 ton og 1 stk. til ca. 4 ton foder. De to nordligste siloer på henholdsvis ca. 8 og 21 ton foder er opstillet i 2009 og 2019. Da siloerne ikke tidligere er blevet anmeldt, er ansøgningen samtidig en anmeldelse af opstillingen jf. § 10 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Ejendommen er erhvervet i 2000 og alle bygninger og gyllebeholdere er opført i tidligere ejers tid.

Figur 1: Husdyrbrugets stalde og opbevaringsanlæg

3.1.1 Produktionsarealer

Det følger af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages beregninger for både den ansøgte drift, nudriften og driften for 8 år siden. Produktionsarealerne har været uændrede fra 8 års drift til nudrift og der ansøges om både at kunne producere smågrise og slagtesvin i alle stalde. Der har i alle årene været heste på husdyrbruget.

Produktionsarealerne er beregnet ud fra oplysninger fra ansøger. Se bilag 2.

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Klimastalde	603	Mekanisk ventilation	6 m	(#565716) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	192
				(#565715) Smågrise. Drænet gulv + spalter (50 %/ 50%)	0	231
Slagtesvinestald vest	738	Mekanisk ventilation	6 m	(#565714) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	497
Slagtesvinestald midt	564	Mekanisk ventilation	3 m	(#565713) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	411
Slagtesvinestald øst	598	Mekanisk ventilation	6 m	(#565712) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	418
Hestebokse	57	Naturlig ventilation	3 m	(#580340) Heste. Dybstrøelse	0	33
Sum						1782

Tabel 1: Stalde, ventilationsforhold, dyre- og gulvtype og produktionsarealer i 8 års drift og nudrift

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Klimastalde	603	Mekanisk ventilation	6 m	(#565711) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv	0	192
				(#565687) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	231
Slagtesvinestald vest	738	Mekanisk ventilation	6 m	(#565686) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	497
Slagtesvinestald midt	564	Mekanisk ventilation	3 m	(#565684) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	411
Slagtesvinestald øst	598	Mekanisk ventilation	6 m	(#565685) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	418
Hestebokse	57	Naturlig ventilation	3 m	(#580339) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	33
Sum						1782

Tabel 2: Stalde, ventilationsforhold, dyre- og gulvtype og produktionsarealer i ansøgt drift

3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Husdyrbruget har to gyllebeholdere, en på 1.150 m³ fra 1990 og en på 2.150 m³ fra 1993 til opbevaring af flydende husdyrgødning (se tabel 3). Gyllebeholderne er blevet teltoverdækket i ca. 2014 og 2018. På nuværende tidspunkt er der ikke indgået en fast aftale om at levere gylle til biogasanlæg og modtage afgasset biomasse retur. Der ønskes dog mulighed for at etablere en afhentningstank på op til 200 m³, som der vil kunne afhentes gylle fra, såfremt der indgås aftale. Der er allerede etableret påfyldestudse i teltoverdækningerne, da husdyrbruget har modtaget afgasset biomasse i en periode, hvor dyreholdet er blevet saneret. Etableres afhentningstanken, vil den blive etableret med sugestuds.

Der er ingen møddingsplads på husdyrbruget. Dybstrøelse fra hesteboksene kommer i gyllebeholderne.

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gyllebeholder 1.500 m ³	Flydende				284
Gyllebeholder 2.150 m ³	Flydende				500
Nudrift					
Gyllebeholder 1.500 m ³	Flydende				284
Gyllebeholder 2.150 m ³	Flydende				500
8 års drift					
Gyllebeholder 1.500 m ³	Flydende				284
Gyllebeholder 2.150 m ³	Flydende				500

Table 3: Opbevaringsanlæg, lagertype og areal i m²

Alle stalde er med træk og slip-system.

Det er forpagter af arealerne, Peter Iversen Hansen, der står for udbringningen af husdyrgødningen. Udbringningen sker dog vha. maskinstation.

Med en forventet fremtidig maksimal produktion på op til 10.500 slagtesvin på ca. 30-120 kg er den årlige gylleproduktion, vaskevand samt regnvand på ind- og udleveringsramper mv. på ca. 5.966 m³ (beregnet ud fra normalt). Der er endnu ikke indgået opbevaringsaftale for opbevaringskravet ved fuld produktion. Ved fuld produktion af 10.500 slagtesvin 30-120 kg skal der indgås opbevaringsaftale for ca. 1.200 m³ om året.

Der er indsendt en kapacitetsberegning til kommunen, der viser, at der er minimum 9 måneders opbevaringskapacitet ved skønnet maksimal produktion, når der opbevares 1.200 m³ gylle på andre ejendomme.

3.1.3 Drift af anlægget

Det er pt. lejer og eventuelt lejers ansatte, der står for driften af staldene og foderanlægget på husdyrbruget. Markerne er som nævnt bortforpagtet, men markdriften sker fortsat med udgangspunkt i husdyrbruget. Det er en maskinstation, der står for såning samt gylleudbringning med gyllevogn eller nedfælder. Driften af anlægget er beskrevet i de følgende afsnit i denne rapport, men derudover kan det nævnes, at der er følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- Der registreres dyr i CHR
- Der registreres antal dyr bortskaffet til DAKA og dyr sendt til slagting (svineflyttedatabasen)
- Der føres E-kontrol
- Der er sundhedsrådgivning med dyrlægebesøg en gang om måneden
- Der er gyllebeholderkontrol af gyllebeholderne via beholderkontrolordningen
- Før pumpning af gylle til gyllebeholdere vil det blive tjekket, om der er plads til mere gylle i gyllebeholderen der pumpes til
- Gyllepumpning til gyllevogn/lastbil sker med automatisk afbrydning ved fuld tank samt returløbsrør (maskinstation)
- Der føres journal over medicinforbrug
- Der gennemføres kontrol af elinstallationerne af autoriseret el-installatør hvert 5. år samt foretages termofotografering af bygningerne

- Pulverslukkere tjekkes og/eller udskiftes efter behov (egenkontrol)
- I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres i regnskabet
- Der udarbejdes mark- og gødningsplaner (forpagter)
- Der føres sprøjtejournal (forpagter)

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, F1b-c, F5a)

Ansøgningen omhandler en miljøgodkendelse efter de nugældende regler til fri produktion i de eksisterende lovligt etablerede stalde.

De eneste nye anlæg der ønskes mulighed for at etablere på husdyrbruget, er en ny afhentningstank på maks. 200 m³ med sugestuds som beskrevet under punkt 3.1.2. Afhentningstanken vil få fast låg i form af betonlåg eller telt. Afhentningstanken vil komme maks. 2 m over terræn og være delvis nedgravet. Sugestudsen forventes at blive i form af et ca. 1 m langt stål- eller plastrør.

Som tidligere beskrevet anmeldes også opsætning af to ekstra fodersiloer, der er opstillet sammen med de øvrige 4 fodersiler mellem to af staldene. Siloerne er to glasfibersiloer til henholdsvis 8 og 21 ton foder med en maksimal højde på ca. 10 m over terræn.

Placeringer af stalde og anlæg mv. fremgår af oversigtskortet i bilag 1. Afhentningstanken kan blive placeret et lidt andet sted, men forventes placeret i nærheden af gyllebeholderne.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)

Ansøger har ikke husdyrproduktion på andre ejendomme. Lejer har smågrise på Klattrupvej 37, 6200 Aabenraa. Grisene der indsættes på Bøgevej 1, kommer således fra dette husdyrbrug.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, F1a, F4)

3.4.1 Landskab

Husdyrbruget ligger mellem Adsbøl og Nybøl i Sønderborg Kommune. Husdyrbruget ligger i landzone uden for lokal- eller kommuneplanlagte områder.

Husdyrbruget ligger forholdsvist højt i landskabet på en yngre moræneaflejrning fra sidste istid. Terrænet i området skræner ned mod Nybøl Nor. Rundkær Skov ligger mellem husdyrbruget og Nybøl nor. Nord for ejendommen ligger en slugt, hvor Nybøl Bæk løber i bunden. Øst for ejendommen ligger en anden større ejendom. Landskabet omkring Bøgevej 1 kan karakteriseres som et mellem skalalandskab med en del større markfelter, som er adskilte med et-rækket hegn. Syd for Amtsvejen og ned mod Nybøl Nor er landskabet lidt mere lukket og opdelt i mindre felter. De højeste anlæg på husdyrbruget er de højeste fodersiloer samt den store maskinlade som er ca. 8-10 m høje. Rundt om husdyrbruget er der plantet læhegn. Der er således læhegn syd for maskinladen, rundt om maskinlade, stalde og gyllebeholdere fra Amtsvejen og ned til Bøgevej. Endvidere er der enkeltstående træer, hæk mv. i forbindelse med haveanlægget til stuehuset.

Ifølge kortmaterialet på Plandata³ ligger husdyrbruget inden for udpegningen Særligt værdifuldt landbrugsområde men uden for udpegningerne Kulturhistoriske bevaringsværdier, Bevaringsværdige landskaber, Større sammenhængende landskaber, Specifik geologisk bevaringsværdi samt Kystnærhedszonen.

Ifølge Sønderborg Kommunes retningslinjer i Kommuneplan 2015 gælder følgende retningslinjer for Særligt værdifuldt landbrugsområde:

Særligt værdifuldt landbrugsområde

Kommuneplanrammen omfatter et område, som i Sønderborg Kommuneplan 2019-2031 er udpeget som et særligt værdifuldt landbrugsområde. I de særligt værdifulde landbrugsområder er det landbrugsdriften, der har den højeste prioritet. Hvis der inden for udpegningen skal inddrages areal til andre formål, stilles der krav om dokumentation for, hvordan den landbrugsmæssige interesse varetages.

Rammeområdet omfatter en mindre del af kommunens samlede udpegnings til særligt værdifulde landbrugsområder, og arealet vil fortsat kunne anvendes til afgræsning af dyr.

Bygninger og anlæg på husdyrbruget er opført i gule og grå materialer i mursten, stålplader og/eller betonelementer. Tage er etableret i grå fibercementplader, tagpap og røde tegl. Teltoverdækningerne er i grå pvc-dug. Fodersiloer er i gråhvid glasfiber.

Vurdering af landskab

I forhold til udpegningen Særligt værdifulde landbrugsområder må husdyrproduktion betragtes som jordbrugsformål, og er derfor ikke i strid med udpegningen.

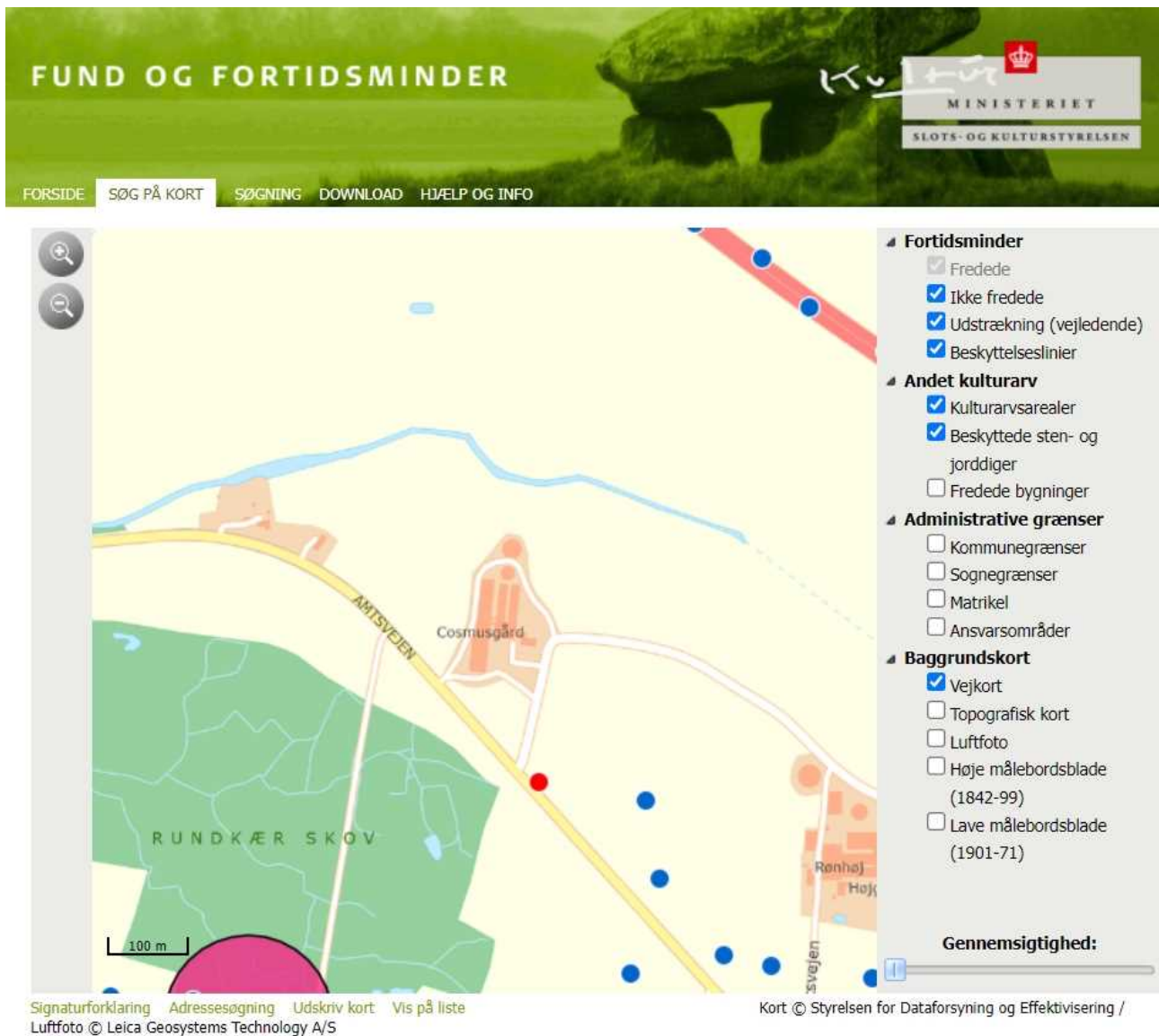
Husdyrbruget vil fortsat ligge delvis afskærmet af den eksisterende beplantning, hvorfor påvirkningen af landskabet fortsat vil være begrænset. Da der ikke skal ske bygningsmæssige udvidelser eller ændringer, og de senest opsatte fodersiloer er opsat i tilknytning til fodersiloer af samme højde, vil der ikke kunne være sket en væsentlig negativ påvirkning af landskabet som følge af opsætningen.

3.4.2 Kulturarv

Ifølge Slots- og Kulturarvsstyrelsens hjemmeside er der fundet fortidsminder et stykke nord for husdyrbruget, hvor motorvejen nu går samt syd for husdyrbruget. På kortudsnittet herunder angiver de blå markeringer ikke-fredede fund, den røde markering et fredet fund, og den pink cirkel en beskyttelseszone omkring et fredet fund. Det fredede fund tættest på husdyrbruget er en hvidmalet milepæl fra nyere tid. Milepælen afkaster ingen beskyttelseslinje. De ikke-fredede fund er en række overpløjede rundhøje, gruber og en grav dateret fra oldtiden til jernalderen.

---

³ <http://kort.plandata.dk/spatialmap?>

Figur 2: Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til fund og fortidsminder

Vurdering af kulturarv

Da der ikke skal ske bygningsmæssige udvidelser eller ændringer, skal der ikke ske jordarbejde, og der er derfor ingen risiko for at påvirke kulturarv. Der er i forbindelse med opsætningen af de 2 sidste fodersiloer ikke sket jordarbejde, idet siloerne blev opsat på en eksisterende betonplatform, der udelukkende er blevet forstærket.

3.4.3 Materielle goder

Begrebet materielle goder er et begreb, der ikke benyttes i det daglige sprog. Med materielle goder menes materielle ting og ejendom. Ud fra denne betragtning skal der redegøres for, om ting og ejendomme kan blive væsentligt påvirket af husdyrbruget og dets udvidelse. Som beskrevet i det efterfølgende punkt, overholdes alle afstandskrav.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har i flere sager afgjort, at værditab som følge af godkendelse af husdyrbrug efter nævnets opfattelse ikke er et hensyn, der skal indgå i vurderingen af en ansøgning efter Husdyrbrug-loven.

Vurdering af materielle goder

Med ca. 207 m fra nærmeste bygning/anlæg på husdyrbruget til nærmeste nabobeboelse, og overholdelse af lugtgeneafstande til nabobeboelse (se punkt 3.7), vurderes husdyrbruget ikke at kunne påvirke naboers materielle ting og ejendomme væsentligt. Forholdet til kulturarven er beskrevet og vurderet under punkt 3.4.2.

3.4.4 Afstandskrav

Husdyrbruglovens § 6 og § 8 fastsætter krav til minimumafstande fra husdyrbruget til omgivelserne. Afstandskravene jf. Husdyrbruglovens § 6 overholdes, idet husdyrbruget ligger mere end 50 m fra:

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde,
- område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- en nabobeboelse

I tabellen herunder er afstande jf. Husdyrlovens § 8 vist:

Nærmeste vandløb - Vandløb og søer over 100 kvm		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Ny fodersilo 21 ton	178
Staldbygning	Slagtesvinestald vest	132
Gødningslager	Gyllebeholder 2.150 m ³	75

Naboskel - Naboskel		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Ny fodersilo 21 ton	180
Staldbygning	Slagtesvinestald øst	134
Gødningslager	Gyllebeholder 2.150 m ³	77

Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed? - Levnedsmiddelvirksomhed		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Ny fodersilo 21 ton	2983
Staldbygning	Slagtesvinestald øst	2945
Gødningslager	Gyllebeholder 2.150 m ³	2935

Tabel 4: Afstande jf. Husdyrlovens § 8 stk. 1.

Nabobeboelse - Nabobeboelse		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Ny fodersilo 8 ton	238
Staldbygning	Slagtesvinestald vest	208
Gødningsslager	Gyllebeholder 2.150 m ³	229

Nærmeste aktive vand ikke almene vandboring - Vandforsyningsanlæg (ikke almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Ny fodersilo 21 ton	668
Staldbygning	Hestebokse	638
Gødningsslager	Gyllebeholder 1.500 m ³	703

Nærmeste aktive vandværksboring - Vandforsyningsanlæg (almen)		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Ny fodersilo 8 ton	2597
Staldbygning	Slagtesvinestald vest	2550
Gødningsslager	Gyllebeholder 2.150 m ³	2495

Amtsvejen - Offentlig vej og privat fællesvej		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Ny fodersilo 8 ton	103
Staldbygning	Klimastalde	72
Gødningsslager	Gyllebeholder 1.500 m ³	150

Stuehus - Beboelse på samme ejendom		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Ny fodersilo 21 ton	38
Staldbygning	Hestebokse	9
Gødningsslager	Gyllebeholder 1.500 m ³	69

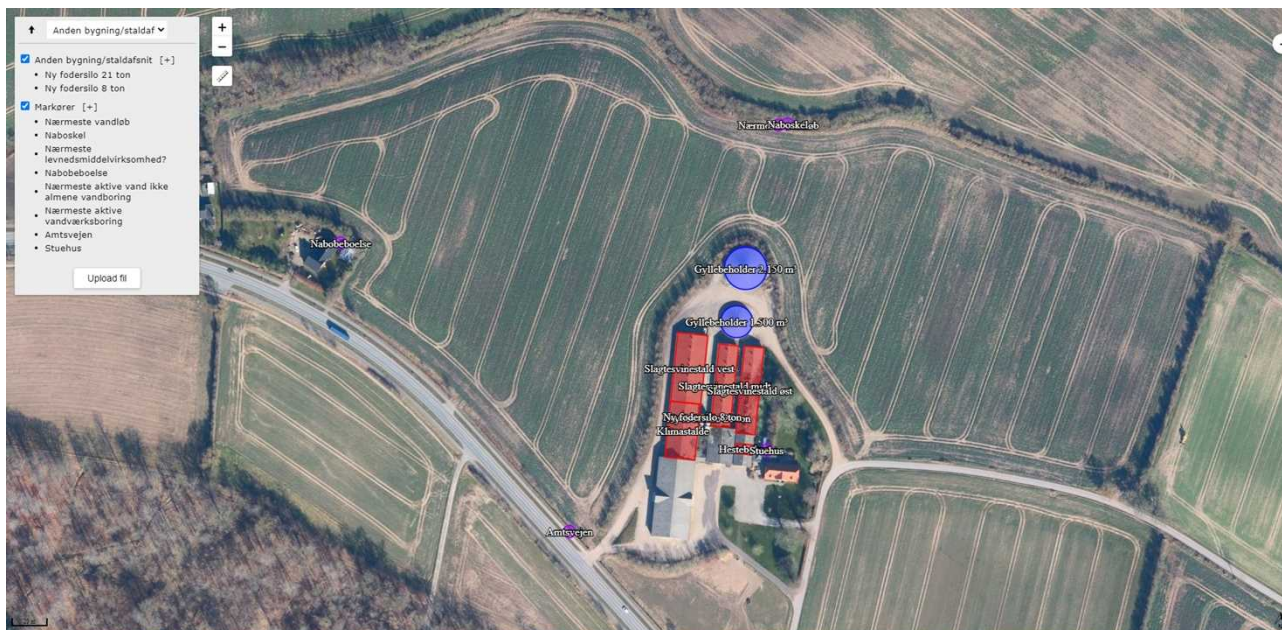
Tabel 4: Afstande jf. Husdyrlovens § 8 stk. 1 - fortsat.

Husdyrgodkendelse.dk måler fra den/det stald/gødningsslager mv., der ligger tættest på de udpegede punkter. Punkterne er udpeget, så de ligger tættest muligt på de eksisterende stalde, gyllebeholdere og de 2 fodersiloer, der anmeldes.

Afstandskravene til vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m², offentlig vej og privat fællesvej, og beboelse på samme ejendom er 15 m - afstandskravene til vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vand-

forsyning og til levnedsmiddelvirksomhed er på 25 m - afstandskrav til naboskel er på 30 m og afstandskrav til nabobeboelse samt vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning er på 50 m.

På kortudsnittene herunder er vist nærmeste vandløb, naboskel, nabobeboelse, offentlig vej og stuehus. Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed, vandværksboring og ikke almene vandforsyningsboring ligger så langt væk, at de nærmeste øvrige punkter ikke ville kunne ses ordentligt på kortudsnittet, hvis der zoomes så langt ud, så de alle er med på kortudsnittet. Punkterne for nærmeste naboskel og vandløb ligger næste oven i hinanden.

Figur 3: Kortudsnit over afstande

Som det fremgår af tabel 4 overholdes afstandskravene på nær afstanden fra stuehuset til den østligste stald samt bygningen med hesteboksene, hvor der kun er 9 m mod afstandskravet på 15 m. Da der ikke sker ændringer i staldene bortset fra, at der ansøges om at benytte de eksisterende produktionsarealer i svinestaldene fleksibelt til både at have smågrise og slagtesvin i stalden, antages det, at der ikke skal ansøges om dispensation fra afstandskravet.

3.4.5 Byggelinjer og andre beskyttelseslinjer mv.

Husdyrbruget ligger uden for kystnærhedszonen samt uden for alle andre bygge- og beskyttelseslinjer (sø-, å- og fortidsmindebeskyttelseslinjer samt skov- og kirkebyggelinjer).

Vurdering af afstandskrav og andre beskyttelseslinjer (3.4.4 og 3.4.5)

Da der ikke bygges nyt eller sker ændringer inden for nogle af beskyttelseslinjerne, og ændringen til flex til smågrise/slagtesvin ikke antages at udløse krav om dispensation, er der ikke behov for at foretage en vurdering af afstandskrav eller beskyttelseslinjer.

3.4.6 Jordarealer og jordbund

Alle stalde, kanaler, gyllerør, forbeholder og gyllebeholdere er etableret i tætte og stabile materialer og det bliver en ny afhentningstank og tilhørende rørledning også.

Der er benyttet slagge under halmladen/maskinhuset og en tilbygning mod nord til den midterste stald fra 1995. Arealerne under bygningerne er derfor kortlagt på vidensniveau 2 (V2).

Husdyrbruget ligger uden for kortlagte råstofgraveområder (råstofplan 2020), men op til et interesseområde for ler. Jordbundstypen i området er angivet som sandblandet lerjord.

Vurdering

Da stalde, kanaler, gyllerør, forbeholder, gyllebeholdere og afhentningstank er og bliver etableret i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ikke ved normal drift kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer eller jordbund. Slagge er udlagt i overensstemmelse med tilladelse hertil, og ligger kun under bygningerne, således der ikke er fare for forurening ved udvaskning.

3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, E1b, F1d)

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og gulvtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift samt oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter. Da husdyrbruget ikke tidligere er miljøgodkendt, er der ikke vilkår om ammoniakreducerede teknologier. Husdyrbruget har teltoverdækkede gyllebeholdere, men disse er ikke angivet i ansøgningskemaet, da teltoverdækningerne ønskes at kunne blive benyttet i forbindelse med en eventuel senere udvidelse.

Ammoniakemissionen fra stalde og opbevaringslagre fremgår af tabel 5. Den totale ammoniakemission fra husdyrbruget er i 8 års drift og nudrift på 3.766,9 kg NH₃-N/år, mens den i ansøgt drift er på 4.287,2 kg NH₃-N/år. Forøgelsen skyldes ansøgningen om flex i smågrisestalden, så den også kan benyttes til slagtesvin.

Driftstype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	3973,6	313,6	4287,2
Nudrift	3453,3	313,6	3766,9
8 års-drift	3453,3	313,6	3766,9

Tabel 5: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt fra husdyrbruget

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder). Der må heller ikke ske påvirkning af naturområder, der er beskyttet af dansk lovgivning, eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV arter).

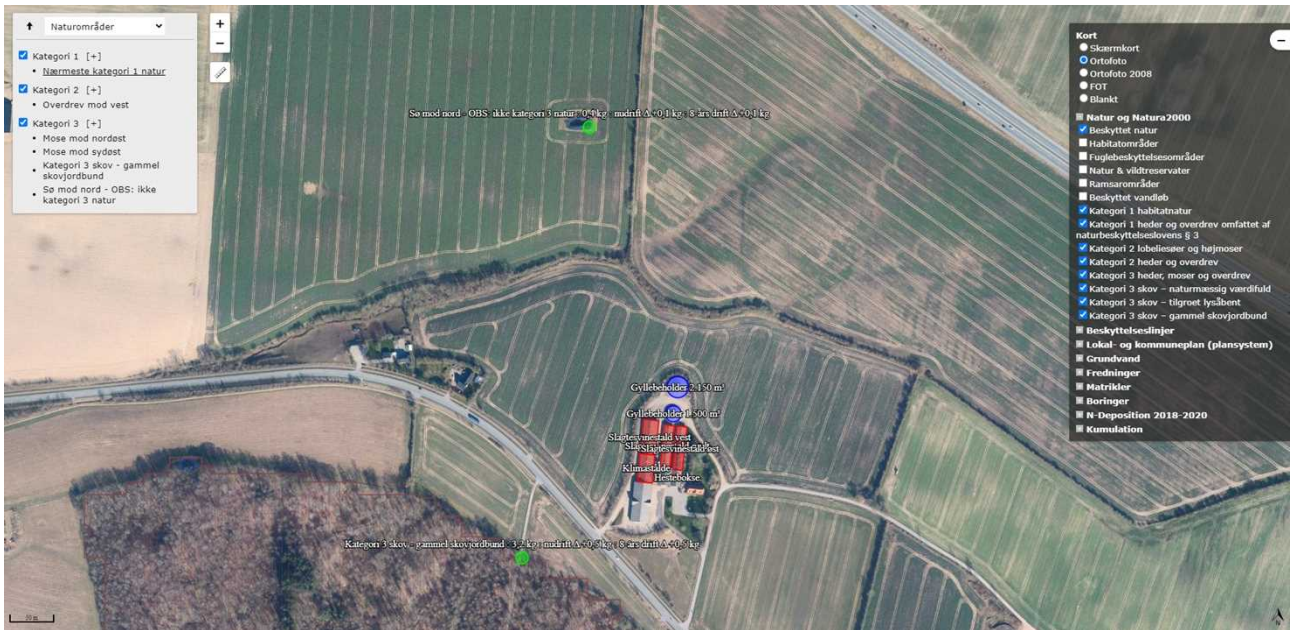
Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen kategoriserer naturen i kategori 1, 2 og 3 natur og fastsætter beskyttelsesniveauer, som fremgår af tabel 6.

Naturområder i nærheden af husdyrbruget er udpeget og fremgår af figur 4 og 5 og beregningerne af ammoniak til disse områder fremgår af tabel 7.

Ammoniakfølsom natur	Beskrivelse	Krav
Kategori 1	Ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper uanset størrelse jf. bilag 3 pkt. D i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug hvis de er beliggende inden for et Natura 2000 område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev inden for et Natura 2000 område som er omfattet af § 3 i NBL ⁴ (dvs. større end 2.500 m ²)	Max. totaldeposition (stald og læger) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2	Ammoniakfølsomme naturtyper som ligger udenfor Natura 2000 område: højmoser, lobeliesøer, heder der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i NBL og overdrev der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i NBL.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3	Ammoniakfølsomme naturtyper der ikke er omfattet af kategori 1 og 2 og som ligger uden for Natura 2000 område i form af heder, moser og overdrev der er omfattet af § 3 i NBL samt ammoniakfølsomme skove. For at være ammoniakfølsom skal skove være større end 0,5 ha og mere end 20 m bred og bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer og 1) hvor der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«, 2) hvor skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller 3) hvor der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen "Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove" og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniakfølsomme.	Kan fx være enge, strandenge og søer	
<p>* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel): Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år indenfor 200 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år indenfor 200-300 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år indenfor 300-500 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år indenfor 500-1.000 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år indenfor 1.000-2.500 m</p>		

Tabel 6: Krav til maksimal total- og merdeposition af ammoniak til natur

⁴ Naturbeskyttelsesloven, Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 1392 af 04/10/2022

Figur 4: Husdyrbrugets placering i forhold til de nærmeste naturområder

Figur 5: Husdyrbrugets placering i forhold til alle udpegede naturområder

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Sø mod nord - OBS: ikke kategori 3 natur	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,1	0,1	0,4
Kategori 3 skov - gammel skovjordbund	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,5	0,5	3,2
Mose mod sydøst	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,1
Mose mod nordøst	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,2
Overdrev mod vest	Kategori 2	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,2
Nærmeste kategori 1 natur	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0

Tabel 7: Total og merdeposition af ammoniak til udpegede naturområder

Alle punkter er sat i den afstand og retning, der giver den største total- eller merdeposition i naturområderne.

Kategori 1 natur

Det nærmeste kategori 1 naturområde er et område med bøg på muld i Natura 2000 habitatområdet Rinke-næs Skov, Dyrehaven og Rode Skov, der ligger ca. 3,8 km vest for husdyrbruget.

Totaldepositionen til kategori 1 naturarealet er beregnet til 0,0 kg N/ha/år. Der er derfor ikke brugt tid på at vurdere, om der er andre husdyrbrug, der påvirker kategori 1 naturarealet, idet Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens totaldepositionskrav på 0,2-0,7 kg N/ha/år til kategori 1 natur er overholdt.

Kategori 2 natur

Det nærmeste kategori 2 naturareal er jf. Husdyrgodkendelse.dk et overdrev ca. 1,1 km vest for husdyrbruget.

Den højeste totaldepositionen til overdrevet er beregnet til 0,2 kg N/ha/år. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens totaldepositionskrav til kategori 2 natur på maksimalt 1,0 kg N/ha/år overholdes således.

Kategori 3 natur og § 3 områder

Cirka 200 m sydvest for husdyrbruget er der udpeget en kategori 3 skov med gammel skovjordbund og derudover er de nærmeste kategori 3 naturarealer 2 moser ca. 1,3-1,7 km nordøst og sydsydøst for husdyrbruget.

Ud over de ovenfor beskrevne naturpunkter er der desuden foretaget depositionsregninger til det nærmeste § 3 registrerede naturområde, som er en sø godt 300 m nord for husdyrbruget.

Som det fremgår af beregningerne, så kommer der en merdeposition i forhold til nudriften og 8 års driften på 0,1-0,5 N/ha/år. Det mest restriktive krav, kommunen kan stille til kategori 3 natur, er maksimalt 1 kg N/ha/år i merdeposition.

Der er ikke udspecificeret tålegrænser for alle naturtyper. DCE under Aarhus Universitet har fastsat empirisk baserede tålegrænser for forskellige naturtyper (se tabel 8 herunder).

Tabel 2. Empirisk baserede tålegrænser for naturbeskyttelseslovens terrestriske naturtyper samt for klit, løv- og nåleskov baseret på de seneste anbefalinger fra UNECE, 2011.

Naturtype	Tålegrænse	Differentiering
Overdrev	10-25	¹ sure overdrev 10-15, kalkholdige overdrev 15-25
Klit	8-20	grå klit og grønsværklit 8-15, øvrig klit 10-20
Hede	10-20	der kan være klit kortlagt som § 3 hede
Fersk eng	15-25	^{1,2}
Strandeng	30-40	^{1,2}
Mose (og kær)	5-30	højmoser 5-10, hængesæk, tørvelavninger 10-15, fattigkær og hedemoser 10-20, kalkrige moser og væld, rigkær 15-30
Løvskov	10-20	Skovbevoksede tørvemoser 10-15
Nåleskov	10-20	

¹ Bør ikke anvendes for arealer med kulturgræsland / hvor den væsentligste påvirkning er en hidtil lovlig landbrugsmæssig. Dette vil primært gælde engarealer og bør ses over en længere tidsperiode. Intervallet dækker således som udgangspunkt 'naturenge'. Se også note 2.

² Den atmosfæriske afsætning skal ses i sammenhæng med andre tilførsler, fx med overfladenær afstrømning.

Tabel 8: Tålegrænser for terrestriske naturtyper⁵.

Ifølge klagenævnets praksis skal der ved vurderingen benyttes et 3-års gennemsnit for ammoniakdepositionen. Gennemsnittet af ammoniakdepositionen for 2018-2020 er for det 5,6 km x 5,6 km grid som husdyrbruget ligger i på 16,6 N/ha/år. Tallet stammer fra opslag i Danmarks Miljøportal (kortlagt "Samlet deposition af kvælstof til miljøgodkendelser (2018-2020)").

Vurdering af ammoniakdeposition til naturområder

Da Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens krav til total- og merdeposition af ammoniak til kategori 1, 2 og 3 natur overholdes, vurderes ammoniakdepositionen til de nærliggende naturområder ikke at kunne påvirke naturarealerne væsentligt negativt.

3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet (F4, F1c)

Som vi læser Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, så er det den nærliggende biodiversitet, der kan forventes at blive berørt af projektet, der skal beskrives, herunder biodiversitetens relative rigdom, forekomst, kvalitet og regenereringskapacitet i området og dettes undergrund.

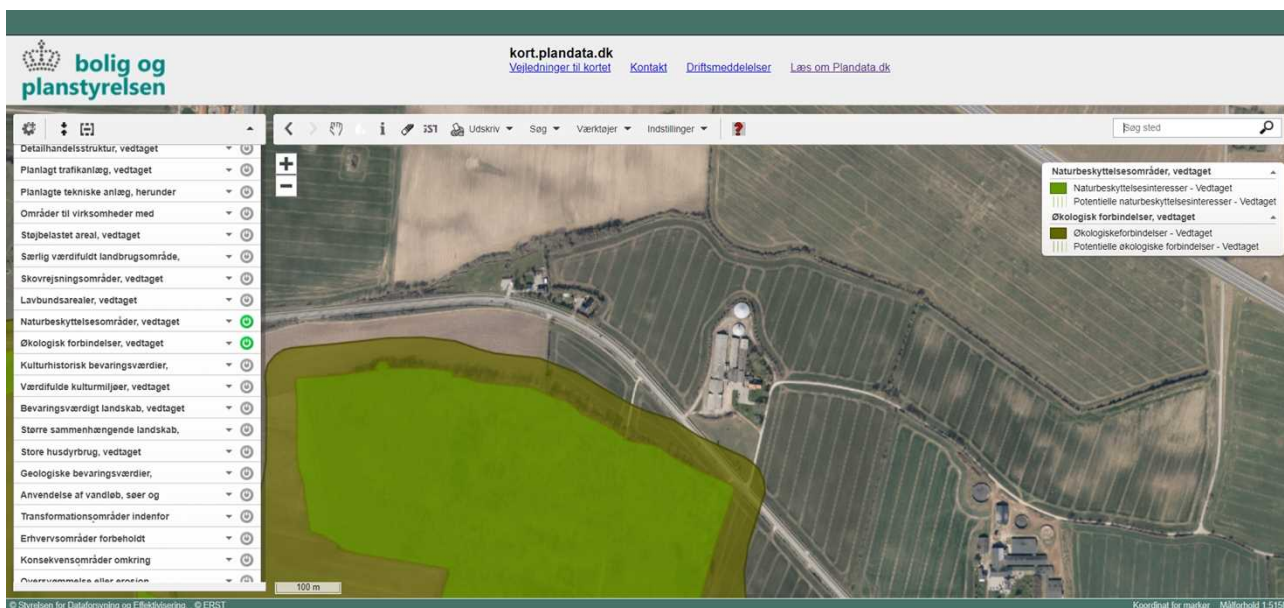
FN definerer biodiversitet som: "*Mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer, både på land og i vand, samt de økologiske samspil, som organismerne indgår i. Biodiversitet omfatter såvel variationen indenfor og mellem arterne som mangfoldigheden af økosystemer.*" Med andre ord er biodiversitet alt liv på jordkloden, herunder dyr, planter, svampe, bakterier og andet levende både på land og i vand.

Et traditionelt husdyrbrug, vil kunne påvirke biodiversiteten med ammoniak, der udledes gennem luften, udslip af forurenende stoffer i form af næringsstoffer eller kemikalier, afdrift eller afstrømning af bekæmpelsesmidler anvendt i marken eller ved direkte fysisk påvirkning, fx hvis der fjernes natur, leve-, yngle- eller opholdssteder.

Påvirkningen med ammoniak på naturtyper er beskrevet i det foregående punkt. I et efterfølgende afsnit under dette punkt beskrives bilag IV-arter og eventuel påvirkning heraf.

Det eksisterende husdyrbrug ligger uden for områder, der er udpeget som økologiske forbindelser, potentielle økologiske forbindelser, naturbeskyttelsesinteresser eller potentielle naturbeskyttelsesinteresser. De nærmeste udpegninger fremgår af nedenstående kortudsnit.

⁵ http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2018/Opdatering_empirisk_baserede_taalegraenser.pdf

Figur 6: Kort over økologiske forbindelser og beskyttelsesinteresser mv. fra Plandata.dk

Bilag IV-arter mv.

Bilag IV-arter er arter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. De beskrives som strengt beskyttede arter. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Af faglig rapport fra DMU nr. 635, Håndbog over dyrearter på habitatdirektivets bilag IV⁶ fremgår udbredelsen af forskellige arter i et grid på 10 km x 10 km fordelt over hele landet. Der er desuden udgivet en videnskabelig rapport i 2013 over overvågning af arter⁷. Af rapporterne fremgår, at nedenstående arter kan være registreret i nærområdet til husdyrbruget.

Dansk navn:	Videnskabeligt artsnavn:
Vandflagermus	<i>Myotis daubentonii</i>
Brunflagermus	<i>Nyctalus noctula</i>
Langøret flagermus	<i>Plecotus auritus</i>
Sydflagermus	<i>Eptesicus serotinus</i>
Troldflagermus	<i>Pipistrellus nathusii</i>
Pipistrellflagermus	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
Dværgflagermus	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>
Markfirben	<i>Lacerta agilis</i>
Stor vandsalamander	<i>Triturus cristatus</i>
Løvfrø	<i>Hyla arborea</i>
Spidssnudet frø	<i>Rana arvalis</i>
Strandtudse	<i>Bufo calamita</i>

Tabel 9: Liste over bilag IV-arter

Der er ikke foretaget vurdering i forhold til marsvin, der udelukkende lever i havet.

⁶ Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>

⁷ AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www2.dmu.dk/Pub/SR50.pdf>

Sønderborg Kommune har på et tidspunkt lavet registreringer af padder. På kortudsnittet herunder er der inden for 1.000 m fra husdyrbruget registreret bilag IV-arten Stor vandsalamander i Rundkær Skov foruden arterne Butsnudet frø og Lille vandsalamander.

Figur 7: Kort over registreringer af bilag IV-arter og andre padderter – kortlag fra Sønderborg Kommune

Gamle bygninger og træer **kan** fungere som dagskjul og overvintringssteder for flagermus.

Flere af områdets søer og vådområder **kan** være yngle- og levesteder for padder.

Der ingen planer om at nedrive bygninger eller planer om at fjerne beplantninger, stenbunker eller lignende.

Samlet vurdering

Den generelle vurdering er, at en merdeposition på 1,0 kg N/ha/år ikke kan medføre en tilstandsændring af et almindeligt § 3 beskyttet naturareal. Ammoniak er så vidt vides ikke direkte skadelig for bilag IV-arter eller for andre arter. Den største effekt af ammoniakdepositionen vil være risiko for tilgroning af lysåbne naturarealer.

Da totaldepositionen til kategori 1 naturarealer er på 0,0 kg N/ha/år, totaldepositionen til kategori 2 naturarealer er på maks. 0,2 kg N/ha/år og merdepositionen i forhold til nudrift og 8 års drift er på maks. 0,5 kg N/ha/år til kategori 3 natur og andre naturarealer, og der ikke fjernes ældre beplantninger, stenbunker, jorddiger eller gamle bygninger, som vurderes at kunne være mulige opholdssteder for bilag IV-arter, vurderes det, at husdyrbruget ikke kan påvirke bilag IV-arters eller andre arters yngle- eller levesteder negativt.

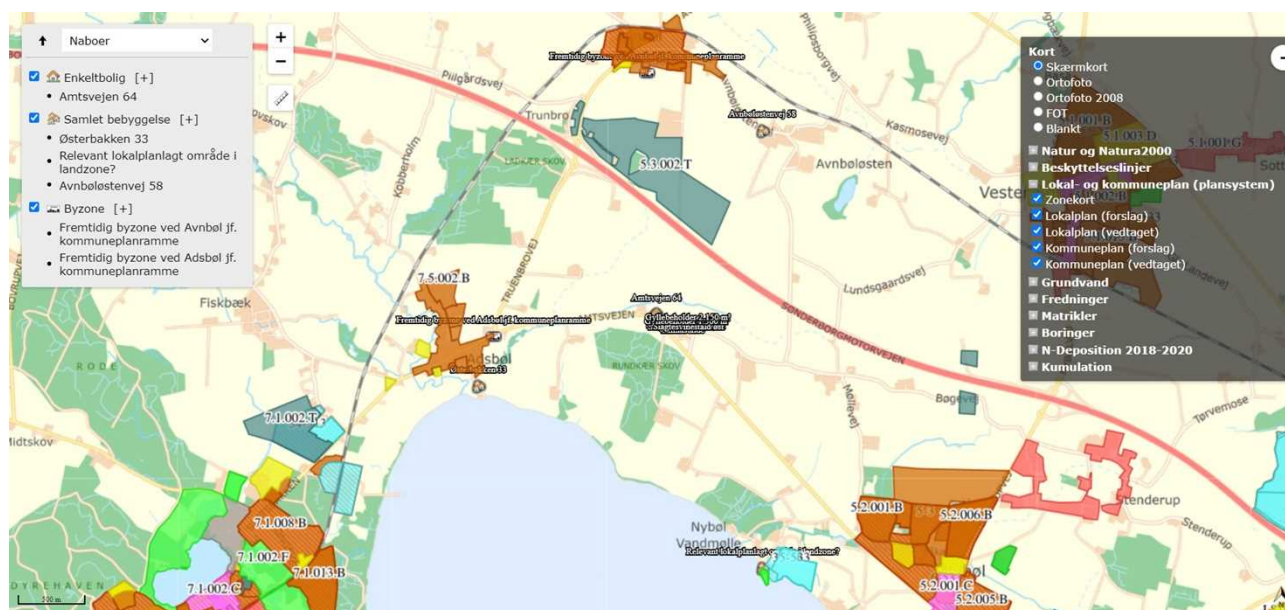
Når de generelle udbringningsregler for husdyrgødning samt anvendelse af bekæmpelsesmidler overholdes, vurderes der ikke at kunne ske væsentlig påvirkning af biodiversiteten ved markdriften, der som beskrevet varetages af forpagter.

3.7 Lugtmission (B6, B4, E1b, E1c)

Nærmeste lugtberegningspunkter er udpeget i skema 237457 i Husdyrgodkendelse.dk, se figur 8.

Der er ikke kumulation med andre husdyrbrug i forhold til lugt til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt eller byzoneområde, idet der ikke ligger husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for 100 m fra nærmeste naboer og 300 m fra nærmeste fremtidige byzoneområder. Nærmeste byzoner og sommerhusområde ligger en del længere væk end fremtidig byzone, og er derfor ikke udpeget.

Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er Amtsvejen 64, samlet bebyggelse udløses af Østerbakken 33 ved Adsbøl og Avnbøløstenvej 58 ved Avnbøløsten, nærmeste fremtidig byzoneområde er kommuneplangrænsen til Adsbøl og Avnbøl. Nærmeste punkt til grænsen for Lokalplan 16 for "Rekreativt område ved Nybøl Nor" er desuden udpeget. I forhold til samlet bebyggelse ved Avnbøløsten er for en sikkerheds skyld indtastet kumulation med et andet husdyrbrug, da der er svinehold på Avnbøløstenvej 62 (200 stipladser til slagtesvin og 2.300 stipladser til smågrise). Det vides ikke med sikkerhed, om husdyrbruget udleder over 750 kg NH₃-N pr. år

Figur 8: Nærmeste nabo, samlede bebyggelse og fremtidig byzone

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Amtsvejen 64	0	NY	227	227	237,3	Ja
 Avnbøløstenvej 58	1	NY	485,1	533,7	1600,7	Ja
 Relevant lokalplanlagt område i lan...	0	NY	485,1	436,6	1941,7	Ja
 Østerbakken 33	0	NY	485,1	485,1	1642,6	Ja
 Fremtidig byzone ved Adsbøl jf. ko...	0	NY	642,7	642,7	1465,3	Ja
 Fremtidig byzone ved Avnbøl jf. ko...	0	NY	642,7	642,7	1949,8	Ja

Forklaring til samlet resultat af lugtberegning

* Geneafstanden fra NY modellen er 0, selvom der er en faktisk lugt fra staldgruppen. Dette skyldes at lugten er for lav til at lugtspredningen kan beregnes.

Konsekvenszone: 650 m

Tabel 10: Beregning af lugtgeneafstande til nærmeste nabo, samlede bebyggelser og fremtidige byzoner

Geneniveauerne for lugt beregnes efter Miljøstyrelsens lugtmodel i odour units (OU_E) og efter FMK-modellen i lugtenheder (LE). Geneniveauerne må maksimalt være $5 OU_E$ pr. m^3 og 1 LE pr. m^3 til områder, der ifølge kommuneplanens rammedel er udlagt til eksisterende eller fremtidigt byzone- eller sommerhusområde, $7 OU_E$ pr. m^3 og 3 LE pr. m^3 til samlet bebyggelse og område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende samt $15 OU_E$ pr. m^3 og 10 LE pr. m^3 til enkelt beboelser uden landbrugspligt.

Husdyrgodkendelse.dk beregner udelukkende lugt fra stalde. Ud over lugt fra staldene, kan der være lugt fra gyllebeholdere. Fra gyllebeholderne kan der være lugtafgivelse i sær i forbindelse med omrøring og pumpning. Der vil også kunne forekomme lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødning på marker. Der er generelle regler i Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen⁸ for udbringning af gylle op til byzoneområder og lokalplanlagte områder, hvor lokalplanen udlægger området til boligformål. Dette betyder, at der ikke må udbringes husdyrgødning inden for 200 m fra disse områder på lørdage, søndage og helligdage.

Der er ikke kendskab til, at lugt fra husdyrbrug er direkte sundhedsskadelig.

Vurdering

Lugt opfattes forskelligt af forskellige personer. Det kan derfor ikke afvises, at nogle vil finde lugtgeneafstandene utilstrækkelige, mens andre ikke føler sig generet, selv om de bor inden for lugtgeneafstandene. Lugt fra fx gyllebeholdere indgår ikke i lugtberegningerne i Husdyrgodkendelse.dk.

⁸ Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning BEK nr 1142 af 10/07/2022

Da alle lugtgeneafstande overholdes, vurderes der ikke at kunne opstå lugtgener i forhold til enkeltbeboelse uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og fremtidig byzone mv.

Det vurderes, at en afstand på ca. 207 m fra nærmeste stald til nærmeste nabo på Amtsvejen 64 er tilstrækkelig til at undgå væsentlige lugtgener.

3.8 Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, F1d, F5c, F8)

I de efterfølgende underpunkter beskrives potentielle gener fra støj, rystelser og vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter. Husdyrbruget på Bøgevej 1 ligger generelt godt placeret i forhold til omkringboende.

Der forekommer ingen stråling fra husdyrbrug. Der vil være emission af varme fra dyrene og gødningen. Det er ikke fundet nødvendigt at kvantificere varmeemissionen.

3.8.1 Støj (B7, E1b, F1d, F5c)

De største støjgener vil forekomme i forbindelse med ventilation, gylleomrøring og -pumpning, indblæsning af foder i fodersiloer samt transport af dyr, foder og gylle mv. Blandeanlægget står inde i foderrummet i bygning 10 jf. BBR.

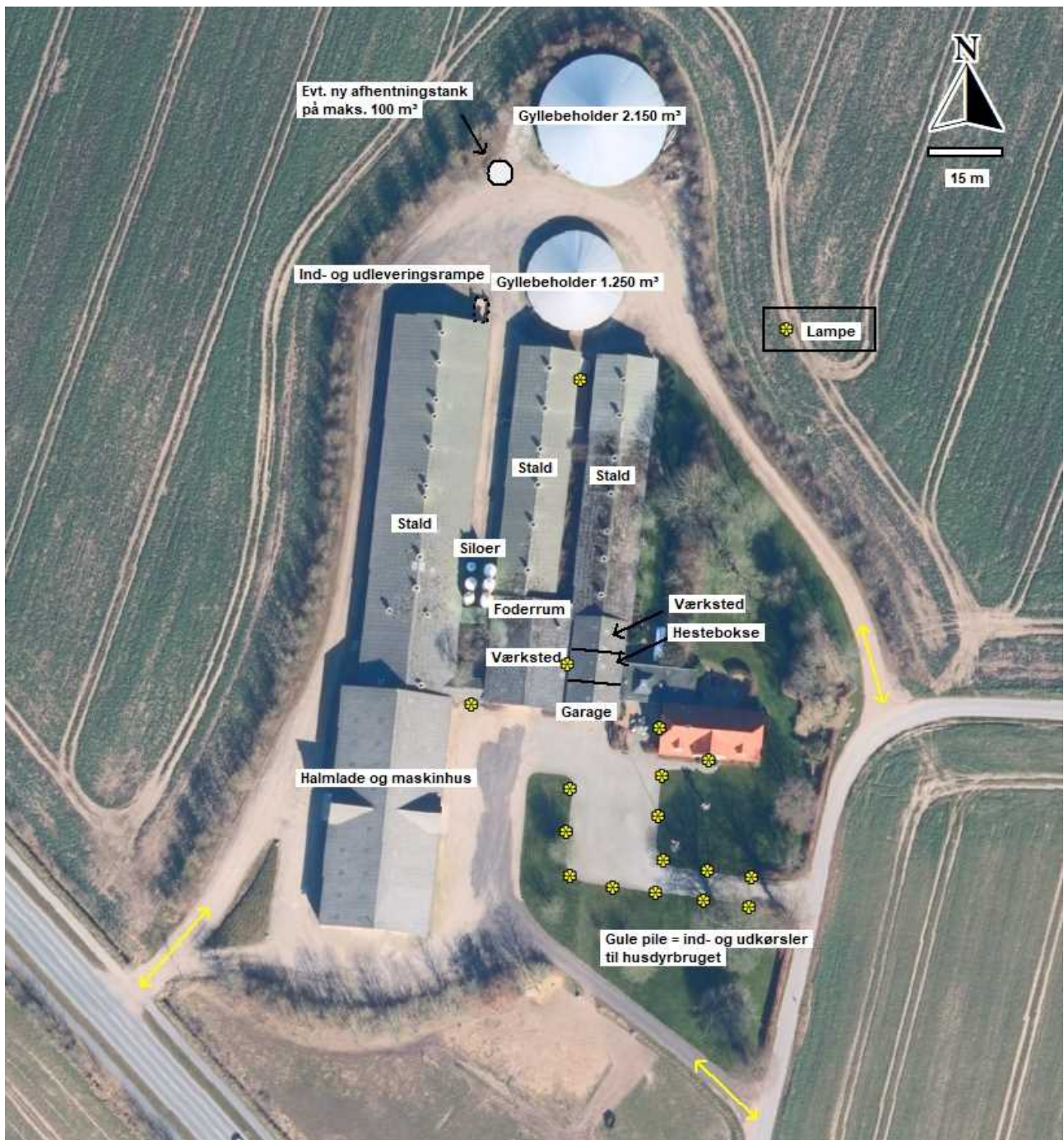
Alle stationære pumper er støjsvage elektriske pumper. Gyllebeholderne tømmes vha. gyllevogn med indbygget pumpesystem, som er meget lidt støjende.

Foderfremstillingen sker automatisk hele døgnet rundt.

Ventilationssystemerne i alle staldene er for ca. 5 år siden udskiftet til nye støjsvage lavenergi LPC-ventilatorer. Ventilationsanlæggene kører hele døgnet.

Transporter forbi naboer vil kunne høres, men adskiller sig ikke fra anden vejtransport.

Se kort over støjklinder herunder.

Figur 9: Støjkilder (og udvendig belysning)

Vurdering

Med husdyrbrugets placering i forhold til nærmeste nabobeboelser, vurderes støj, herunder lavfrekvent støj, at være af et omfang, der ikke vil kunne genere omgivelserne. Vurdering af støj i forhold til transport er beskrevet under punkt 3.8.6.

Det vurderes, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes, og det forslås, at der fastsættes vilkår for støj i overensstemmelse med Miljøstyrelsens støjvejledninger.

3.8.2 Rystelser og vibrationer (B7, E1b, F1d, F5c)

Der kan eventuelt forekomme mindre rystelser i forbindelse med transporter til og fra husdyrbruget og internt på husdyrbruget. Kilder kan fx være ventilationsanlæg, foderanlæg, gyllepumper og diverse maskiner.

Vurdering

De typer stationære anlæg, der benyttes på traditionelle husdyrbrug, giver ikke anledning til rystelser og vibrationer, der kan mærkes, andet end hvis man opholder sig klods op ad anlæggene. De eneste rystelser i tilknytning til husdyrbruget, der eventuelt vil kunne opleves af omgivelserne, vil være, hvis der ligger beboelser meget tæt på overkørsler til husdyrbruget, hvor der foregår trafik af gyllevogne, transporter af foder og dyr mv. samt eventuelt transporter til og fra biogasanlæg. Der ligger ingen nabobeboelser i umiddelbar tilknytning til overkørslerne til husdyrbruget fra Amtsvejen eller Bøgevej.

Se yderligere om transporter under punkt 3.8.6.

Med afstanden til naboer fra stationære og mobile kilder på selve husdyrbruget, vurderes det, at rystelser og vibrationer fra husdyrbruget ikke vil kunne medføre væsentlige gener for omgivelserne.

3.8.3 Støv (B7, E1b)

Kørearealerne rundt omkring bygningerne og ved gyllebeholderne er belagt med grus eller knust beton. Støv vil primært forekomme ved transport på husdyrbrugets kørearealer samt i forbindelse med markdriften af arealerne rundt omkring husdyrbruget i meget tørre perioder, hvor evt. jord på veje kan hvirvles op. Der vil blive fejtet efter udkørsel af husdyrgødning mv., når der er behov for det.

Støv fra indblæsning af foder er meget begrænset. Der er støvcykloner på alle fodersiloerne. Foderet ledes ud i staldene gennem rørsystemer som vådfoder.

Der er overbrusningsanlæg i alle stalde til brug ved behov for køling af dyrene. Når disse benyttes, medvirker de også til at reducere støvemission fra staldene.

Der sker ingen ændringer i typen af støvkilder fra husdyrbruget i forbindelse med det ansøgte.

Vurdering

Det vurderes, at afstanden til nabobeboelser er så stor, at der ikke vil kunne forekomme støvgener fra kørslen på de grusbelagte kørearealer. Det vurderes endvidere, at der ikke er problemer med støv i forbindelse med håndteringen af foderet, idet færdigfoder blæses ind i fodersiloerne og ledes ud i staldene gennem lukkede rørsystemer. Overbrusning i staldene medvirker endvidere til at binde eventuelt støv fra foder.

3.8.4 Lyspåvirkning (B7, E1b, F1d, F5c)

Udendørs belysning fremgår af figur 9. Lyset i gårdspladsen er timerstyret og den øvrige belysning tændes og slukkes manuelt.

Lys fra belysning inde i staldene og de øvrige driftsbygninger vil kun kunne påvirke det umiddelbare nærområde gennem vinduer og porte. Som beskrevet under 3.4.1 er indsynet til husdyrbruget delvist afskærmet af levende hegn og andre beplantninger.

Ud over lyspåvirkning fra udvendig og indvendig belysning vil der forekomme lyspåvirkning fra køretøjer. Lastbiler og traktorer med lys holder kortvarigt ved staldene ved ind og udleveringsarealer, øvrige driftsbygninger, fodersiloer og gyllebeholdere i forbindelse med af- og pålæsning.

Vurdering

Hverken lysudslip via vinduer eller udvendig belysning vurderes at kunne genere naboer eller vejtrafik pga. kildernes lysstyrke og placering, beplantninger samt afstanden til nærmeste naboer og veje. Lyspåvirkningerne vurderes ligeledes ikke at kunne påvirke landskabsopfattelsen væsentligt negativt.

3.8.5 Skadedyr (B7, E1b)

Skadedyr og fluer bekæmpes efter gældende regler. Opbevaring af foder sker som beskrevet i siloer og der fejes op ved eventuelt spild, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter og mus mv.).

Der anvendes et godkendt fluebekæmpelsesmiddel, som opblandes i vand og påsmøres vægge og inventar eller udvandes. Der er tidligere blevet indsat rovfluelarver, men de senere år, har effekten ikke været god, hvorfor der er gået over til kemisk bekæmpelse.

Det er Sønderborg Kommune, der står for rottebekæmpelsen på husdyrbruget. Der er pt. opsat 3 giftkasser rundt omkring på husdyrbruget. I øvrigt holdes ejendommen ryddelig og evt. foderspild m.v. opsamles med det samme, så risikoen for tilhold af rotter minimeres.

Vurdering

De beskrevne bekæmpelsestiltag vurderes at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr. Med effektiv rottebekæmpelse vil der være begrænset fare for menneskers sundhed, da overførsel af smitte med bakterier, vira og protozoer dermed begrænses mest muligt.

3.8.6 Transporter (B7, E1b)

Transporter til husdyrbruget sker ad overkørslerne til/fra Amtsvejen og Bøgevej.

Så vidt muligt sker tunge transporten på hverdage og i dagtimerne. Ansøger er dog ikke herre over, hvornår slagteriet afhenter slagtesvin, og i gødningssæsonen kan der blive kørt gylle ud i aften- og de tidlige morgentimer, så udkørslen kan ske over så få dage som muligt.

Tunge transport (ind og ud tælles som en transport)	Nudrift Antal/år	Ansøgt drift Antal/år
Indkørsel af tilskudsfoder (lastbil, kapacitet ca. 36 ton)	ca. 52	ca. 64
Indlevering af smågrise (traktor og vogn eller lastbil, kapacitet ca. 350 eller ca. 700 stk.)	ca. 14	maks. 30
Afhentning af slagtesvin (lastbil, kapacitet ca. 210 stk.)	ca. 40	ca. 50
Afhentning af døde dyr (lastbil)	ca. 52	ca. 52
Udkørsel af gylle fra gyllebeholdere (gyllevogn, kapacitet 25 ton)	ca. 173	ca. 191
Flytning af gylle til opbevaringsaftale (lastbil med ca. 40 ton)	0	ca. 30
Levering af fyringsolie og diesel (lastbil)	ca. 12	ca. 12
Maksimalt i alt	ca. 343	maks. 429

Tabel 11: Skønnede antal transport

Herudover er der transport med markmaskiner samt afhentning af dagrenovation.

Gylletransporter er skønnet ud fra normtalsproduktion af gylle (normtal 2022). En del af gylletransporterne i forbindelse med udbringning sker direkte fra gyllebeholderne til tilstødende arealer uden transport ad offentlig vej eller kun meget kort transport ved krydsning af Amtsvejen og Bøgevej.

Herudover er der kørsel med personbiler (medarbejdere, dyrlæge, kontrollanter mv.). Antallet af personbiltransporter i forbindelse med husdyrbruget skønnes at være ca. 1-2 gange dagligt.

Hvis der senere bliver indgået aftale med biogasanlæg om at levere gulle til biogasanlæg og modtage afgasset biomasse retur, så vil der årligt komme op til ca. 150 ekstra transporter med tankbiler.

Forud for gyllekørsel op til Avnbøl lægges opslag på Facebook gruppen Avnbøl-Ullerup og endvidere adviseres nogle af de nærmeste naboer pr. SMS.

Vurdering

Tunge transporter i forbindelse med dyreholdet stiger fra ca. 349 til ca. 447 stk. om året. Stigningen skyldes udelukkende udvidelsen/ændringen af dyreholdet. Stigningen i antallet af transporter på offentlig vej vurderes at være proportional med udvidelsens størrelse.

De tunge transporter sker ad både Amtsvejen og Bøgevej. Der er ingen nabobeboelser i umiddelbar nærhed af husdyrbrugets overkørsler til vejene. Det vurderes således, at ingen naboer vil blive generet af opbremsninger i forbindelse med kørsler til og fra husdyrbruget i forbindelse med overkørslerne, samt at transporterne ikke vil adskille sig fra øvrige tunge transporter på vejene med hensyn til støj, vibrationer, rystelser mv. Som udgangspunkt sker der udelukkende de nødvendige transporter.

Trafik på veje reguleres af færdselsreglerne (regulering af akseltryk, hastighedsbegrænsninger mv.). I forhold til husdyrbrug er der jf. Miljø- og Fødevarerklagenævnets praksis kun hjemmel i Husdyrbrugloven til at stille vilkår om brug af bestemte overkørsler eller tidspunkter for ind- og udkørsel. Med husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naboer, vurderes det ikke relevant at begrænse husdyrbrugets transporter.

Samlet set, vurderes transporter til og fra husdyrbruget ikke at kunne medføre væsentlige gener for naboer.

3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, F5b)

3.9.1 Døde dyr (B8)

Døde dyr opbevares på afhentningspladsen til døde dyr, der ligger ved et læhegn knap 200 m øst for stuehuset. Døde dyr placeres under en kadaverkappe og på spalter og smågrise opbevares i plastcontainer. Afhentningspladsen ligger afskærmet af beplantning mod øst og syd. DAKA afhenter efter behov. Dyr til afhentning tilmeldes via app på mobiltelefonen. Daka genanvender de døde dyr som råvarer i biodiesel og kød- og benmelsproduktion.

Vurdering

Pga. opsamlingspladsens placering kan ingen naboer eller forbipasserende blive væsentligt generet i forbindelse med opbevaring og afhentning af døde dyr. Opbevaringen af døde dyr vurderes derfor at være forsvarlig.

3.9.2 Affald (B8, F1d, F5c)

Da husdyrbruget bliver et IE-brug, skal affaldshåndteringen leve op til affaldshierarkiet, jf. § 6 b i lov om miljøbeskyttelse, hvilket betyder at affald skal behandles efter følgende hierarki:

- 1) Affaldsforebyggelse.
- 2) Forberedelse med henblik på genbrug.
- 3) Genanvendelse.
- 4) Anden nyttiggørelse.

5) Bortskaffelse.

Der er fokus på at producere så lidt affald som muligt. Som udgangspunkt benyttes ikke mere foder, end der er behov for, husdyrgødning anvendes til gødsning af marker, andet uundgåeligt affald sorteres med henblik på genanvendelse og kun fraktioner, der ikke kan genanvendes, håndteres som brændbart affald.

Herunder er oplistet husdyrbrugets affaldstyper, opbevaringssteder, transportører, modtageanlæg samt skønnede årlige affaldsmængder i ansøgt drift. De eneste affaldstyper, der forventes øget marginalt er spraydåser og kanyler.

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder
Olie- og kemikalieaffald:				
Spildolie	Opbevares sammen med olieråvarer på en spildbakke i værkstedet	Maskinværksted der udfører service tager normalt spildolie med retur	-	normalt intet
Rester af bekæmpelsesmidler	Kemirum i værkstedet	Normalt intet		
Tomme pesticiddunke	Kemirum i værkstedet	Transporterer selv	Genbrugsplads	ca. 10 sække
Spraydåser	I stald	Transporterer selv	Genbrugsplads	ca. 120 stk.
Medicin	I køleskab i forrummet	Alt bruges		-
Kanyler i særlig beholder	I stald	Transporterer selv	Genbrugsplads	1 boks
Batterier – alle typer	I stald og i værkstedet	Transporterer selv	Genbrugsplads	ca. 10 stk.
Fast affald:				
Pap og papir	Samles i værkstedet	Transporterer selv	Genbrugsplads	ca. 100 kg
Plast	Samles i værkstedet	Transporterer selv	Genbrugsplads	ca. 50 kg
Lysstof- og LED-rør	Samles i værkstedet	Transporterer selv	Genbrugsplads	ca. 10 stk.
Jern og metal	Samles i værkstedet		Kendes ikke	Variierer, tømmes ved behov
Diverse brændbart	Samles i værkstedet	Transporterer selv	Genbrugsplads	ca. 100 kg

Tabel 12: Affaldshåndtering og mængder

Den benyttede genbrugsplads er Skodsbøl Genbrugsplads. Maskiner serviceres på eksternt værksted. Alternativt tager mekaniker affald i form af olie-/brændstoffiltre og blyakkumulatorer mv. med ved service.

Mindre mængder af rene fraktioner af pap, papir og plast kommer i dagrenovationens genbrugsbeholdere.

Der vil normalt aldrig være medicinrester, da alt medicin bruges op.

Der sker ingen genvinding af affald på husdyrbruget.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget gør en indsats for at leve op til affaldshierarkiet samt at sortering, opbevaring og bortskaffelse af affald sker miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Sønderborg Kommunes affaldsregulativer. Det vurderes desuden, at affald fra husdyrbruget ikke udgør væsentlige direkte eller indi-

rekte påvirkninger af jordarealer og jordbund, samt at der ikke vil opstå gener i forbindelse med bortskaffelse af affald.

3.9.3 Olie- og kemikalier (B7, B8)

Husdyrbrugets 3 olietanke står i "Udeværkstedet". Der er opstillet en fyringsolietank i forbindelse med oliefyret samt 2 to dieselolietanke. Olietankene er anmeldt og registreret i BBR. Desuden benyttes olie til opvarmning ved udtørring af stalde med varmekanon efter vask. Lejer tager olie og varmekanon med.

Olieråvarer og spildolie står på spildbakke i udeværkstedet. Det maksimale oplag vil være på op til 3 x 200 liter. Der er fast bund i værkstedet og intet gulv afløb.

Midler til vask og desinfektion af stalde står normalt i indeværkstedet. Lejer tager pt. selv vaske- og desinfektionsmidler med, når der skal vaskes og desinficeres.

Hvis der skulle opstå uheld på husdyrbruget, har husdyrbruget udarbejdet en beredskabsplan, hvori der er en instruks ved uheld med olie og kemikalier.

3.9.4 Spildevand og restvand (B8, F1d, F4)

Afløbsforholdene på husdyrbruget fremgår af ledningsplanen, se figur 10.

Alt tagvand ledes til Nybøl Bæk og vand fra gruspladser nedsives direkte, dog er der en enkelt rist i gårdspladsen, der er koblet på overfladevandssystemet. Risten ligger ud for garagen og er hævet 7-8 cm over grusarealet. Der foregår ingen transport af gylle, kørsel med marksprøjte eller andre transportere af potentielle forurenede stoffer på pladsen, som risten modtager vand fra. Der sker ingen ændringer af udledningen af spildevand fra husdyrbruget. Sanitært spildevand fra beboelsen afledes fortsat til bundfældningstank, videre til minirensningsanlæg og herefter afledes til dræn og videre til Nybøl Bæk. Minirensningsanlægget renses for organisk stof og kvælstof (renseklasse SO). Der er intet wc i forbindelse med forrummet.

Spildevand fra husdyrproduktionen og regnvand fra ind- og udleveringer ledes til gyllekanaler og videre til gyllebeholdere. Der er ingen vaskeplads på husdyrbruget. Vask af maskiner foregår på afgrødedækket areal.

Da alle bygninger og gyllebeholdere mv. er etableret i tidligere ejers tid, er der ikke kendskab til, præcis, hvor ledninger til overfladevand ligger. Der er dog kendskab til, hvor udløbet til vandløbet ligger.

Figur 10: Ledningsplan

Der er ikke kendskab til, at husdyrbruget skulle ligge inden for et område, hvor det ikke er lykkedes at opfylde miljøkvalitetsnormer fastsat i EU-lovgivning.

Der er ingen målsætninger for Nybøl Bæk for strækningen nord for Amtsvejen og altså på den del, der ligger tættest på husdyrbruget på Bøgevej 1 (kilde: MiljøGIS for vandområdeplanerne 2021-2027⁹). På strækningen syd for Amtsvejen er Nybøl Bæk målsat til en god økologisk og kemisk tilstand, men er angivet til at have en ringe økologisk tilstand og en ukendt kemisk tilstand. På nettet kan man læse om uheld med

⁹ <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3basis2019>

gylleudslip, olieforurening og spildevandsudslip til bækken. Uheldene har intet med husdyrbruget på Bøgevej 1 at gøre.

Vurdering

Tagvand vurderes stort set at være uforurenet. Vandet kan indeholde lidt støv- og jordpartikler, men er ellers ikke forurenet. Da der udelukkende afledes tagvand og rensat husspildevand til bækken, og der ikke sker ændringer af tagflader eller mængden og arten af sanitært spildevand, vurderes afledningen til Nybøl Bæk ikke at kunne medføre en væsentlig negativ påvirkning af vandløbet.

3.10 BAT ammoniakemission (B9, C2, F5g)

BAT-kravet, som er den maksimalt tilladte ammoniakemission fra stalde og lagre, beregnes i Husdyrgodkendelse.dk. BAT-beregningen tager afsæt i, at der er tale om eksisterende lovligt etablerede stalde og gyllebeholdere.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrug, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås, og at den sundhedspåvirkning, ammoniak afstedkommer, dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT-kravet for ammoniak overholdes. BAT-kravet er lovbestemt og sikrer, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget er på et niveau, der svarer til, at der er valgt staldsystemer og/eller teknologier blandt de bedste tilgængelige til at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbrug.

BAT-beregninger i Husdyrgodkendelse.dk er indsat i efterfølgende tabeller.

Samlet BAT beregning 			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	3974	314	4287
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	3974	314	4287
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel 13: Samlet BAT-beregning

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde 				
Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Klimastalde	Slagtesvin og Smågrise; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) ^a	Eksisterende staldafsnit	0,96 - 1,11 ^b	2,30
Klimastalde	Slagtesvin og Smågrise; 25-49 % fast gulv ^a	Eksisterende staldafsnit	1,06 - 1,62 ^b	1,90
Slagtesvinestald vest	Slagtesvin og Smågrise; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) ^a	Eksisterende staldafsnit	0,96 - 1,11 ^b	2,30
Slagtesvinestald midt	Slagtesvin og Smågrise; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) ^a	Eksisterende staldafsnit	0,96 - 1,11 ^b	2,30
Slagtesvinestald øst	Slagtesvin og Smågrise; Fulldrænet gulv (kummer under hele arealet) ^a	Eksisterende staldafsnit	0,96 - 1,11 ^b	2,30
Hestebokse	Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit	0,84	0,84

^a BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

^b BAT-kravet ved ny stald er progressivt og afhænger af det samlede areal for husdyrtypen i nye staldafsnit.

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsat vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

Tabel 14: Tabel med oplysninger om forudsætning for BAT-beregning

Vurdering

Da BAT-kravet overholdes, vurderes det, at der sker tilstrækkelig begrænsning af ammoniakemissionen. Der er tale om eksisterende lovligt etablerede stalde og gyllebeholdere med uændrede produktionsarealer og gyllebeholderoverflader, hvorfor der ikke er behov for at etablere ammoniakreducerende teknologier. Den faktiske ammoniakemission vil være lavere end beregnet, da der fortsat er teltoverdækninger på gyllebeholderne.

3.11 Forslag til vilkår om bl.a. egenkontrol (B7)

Da teltoverdækningerne ikke benyttes som ammoniakreducerende virkemiddel i BAT-beregningerne, ønskes der ikke fastsat vilkår til teltoverdækningerne.

3.12 Klima (F4, F5f)

Husdyrbrug med slagtesvin bidrager til udledning af klimagasser som metan, lattergas og CO₂. Det er især dyrenes omsætning af foder, der bidrager til metanudskillelsen, og husdyrgødningen der bidrager til lattergas- og metanudskillelsen, mens CO₂-udledningen primært stammer fra strøm- og olieforbruget.

Som det beskrives under punkt 4.2.2, har husdyrbruget udskiftet ca. halvdelen af belysningen til LED-belysning, der er udskiftet til lavenergiventilatorer og cirkulationspumper udskiftes løbende til nye strømbesparende typer.

Det forventes, at der fremadrettet udarbejdes et CO₂-regnskab via Danish Crowns bæredygtighedsprogram, Klimavejen. Danish Crown har som målsætning, at reducere klimaaftrykket for med 50 % inden 2030, samt at producere kød (netto) klimaneutralt i 2050.

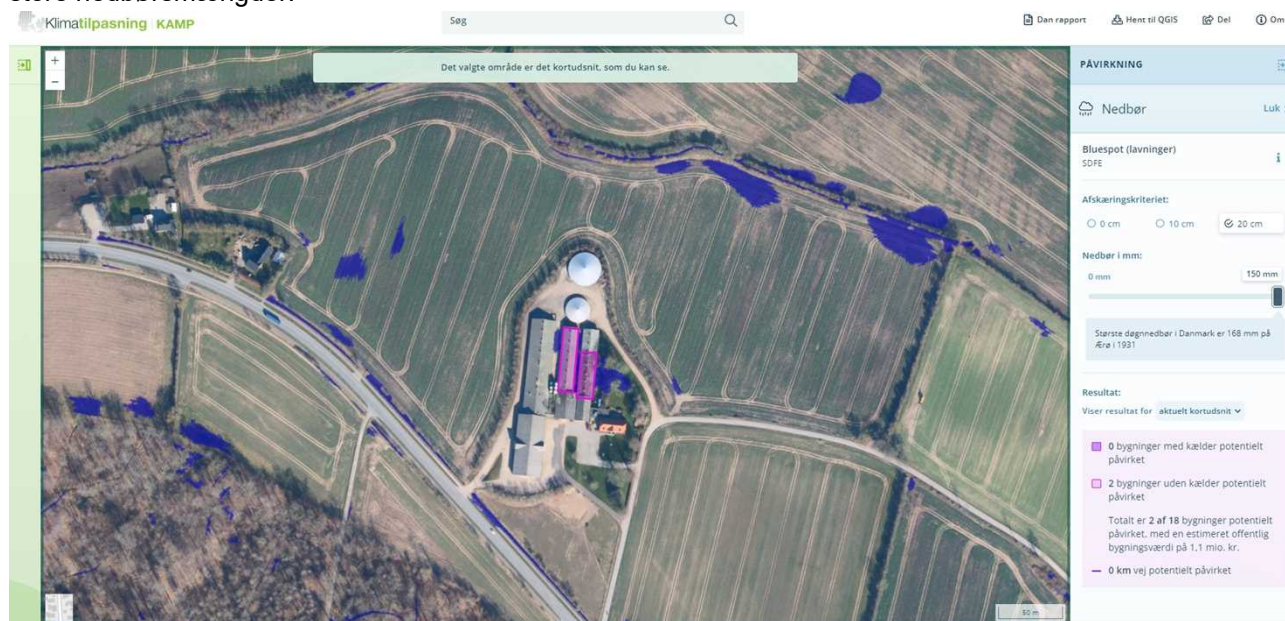
I forhold til klimaændringer er det især et ændret nedbørsmønster eller grundvandsstigninger, der kan tænkes at påvirke husdyrbruget. Over de seneste 8 år har nedbøren svinget med et gennemsnit på 759 mm om året for Sønderborg Kommune¹⁰.

Nedenfor fremgår husdyrbrugets sårbarhed i forhold til nedbør, vandstandsstigning fra vandløb, grundvandsstigning samt havvandsstigning.

Nedbør

Af figur 11 herunder fremgår de områder og bygninger, der kan blive påvirket ved værst tænkelige nedbørmængde.

Der har ikke tidligere været problemer med oversvømmelser på husdyrbruget eller forurening som følge af store nedbørmængder.

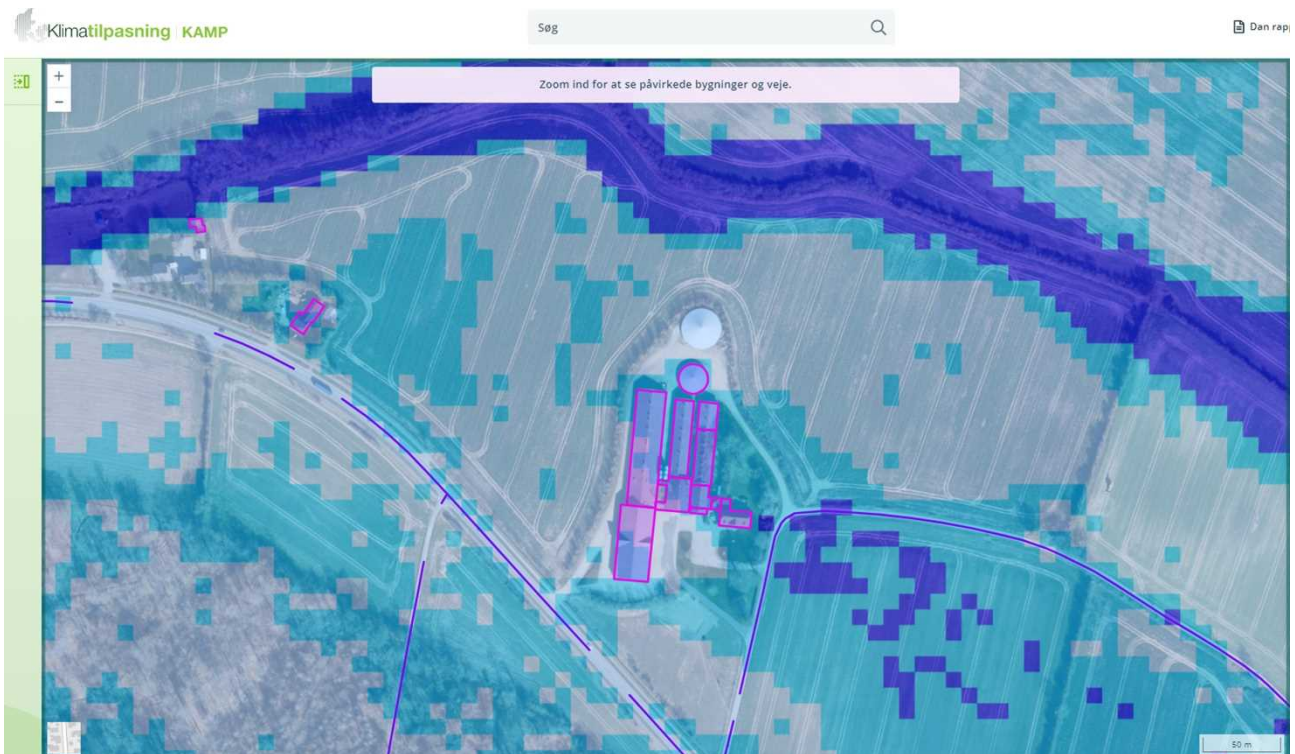

Figur 11: Områder der kan blive påvirket af nedbør. Kilde: kamp.miljoportal.dk

Grundvand

Af figur 12 fremgår det, at grundvandet omkring ejendommen står med en højde på 0,5-2 meter under terræn om vinteren. Dette kan have betydning i forbindelse med tømninger af gyllebeholdere, hvorfor bundtømning af gyllebeholdere kun sker, når der ikke er risiko for, at grundvandet står så højt, at det kan presse gyllebeholdernes bunde op og medføre utætheder i gyllebeholderne. Gyllebeholderne er gravet ca. 2-3 meter ned, og der er etableret lukket omfangsdræn og inspektions-/pejlebrønd i forbindelse med den lille gyllebeholder, så grundvandets højde kan tjekkes forud for bundtømning.

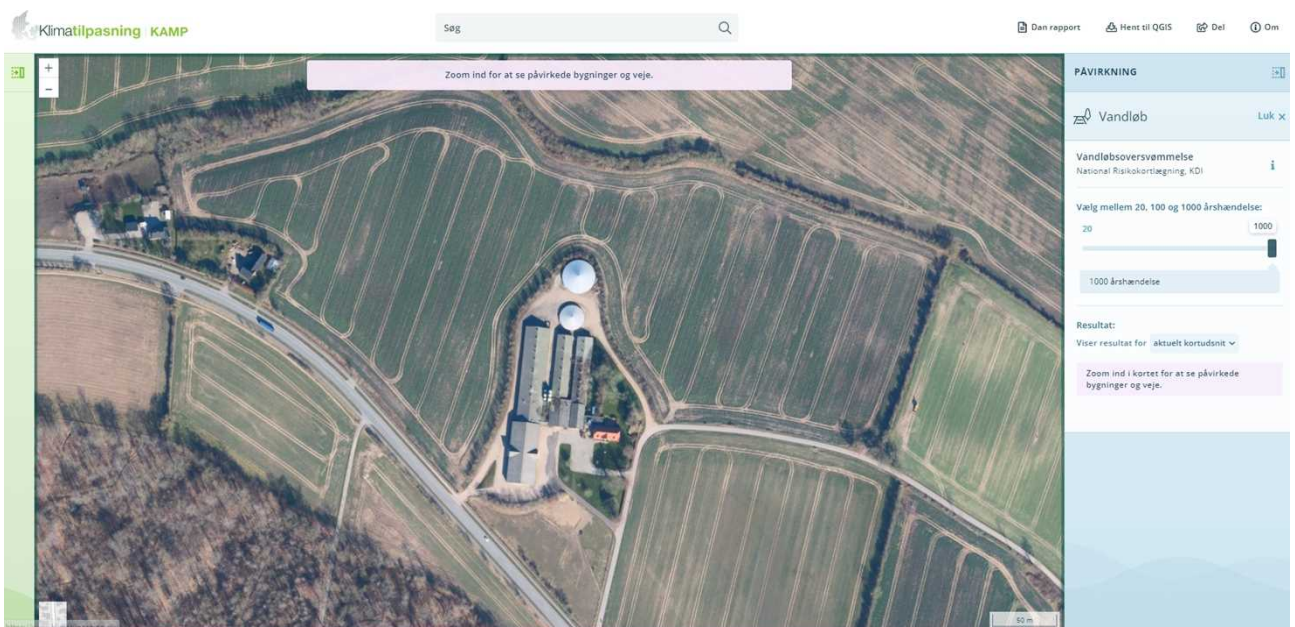
¹⁰ <https://www.danva.dk/viden/bm/om-benchmarking/nedboersvariation-paa-danmarkskort/>

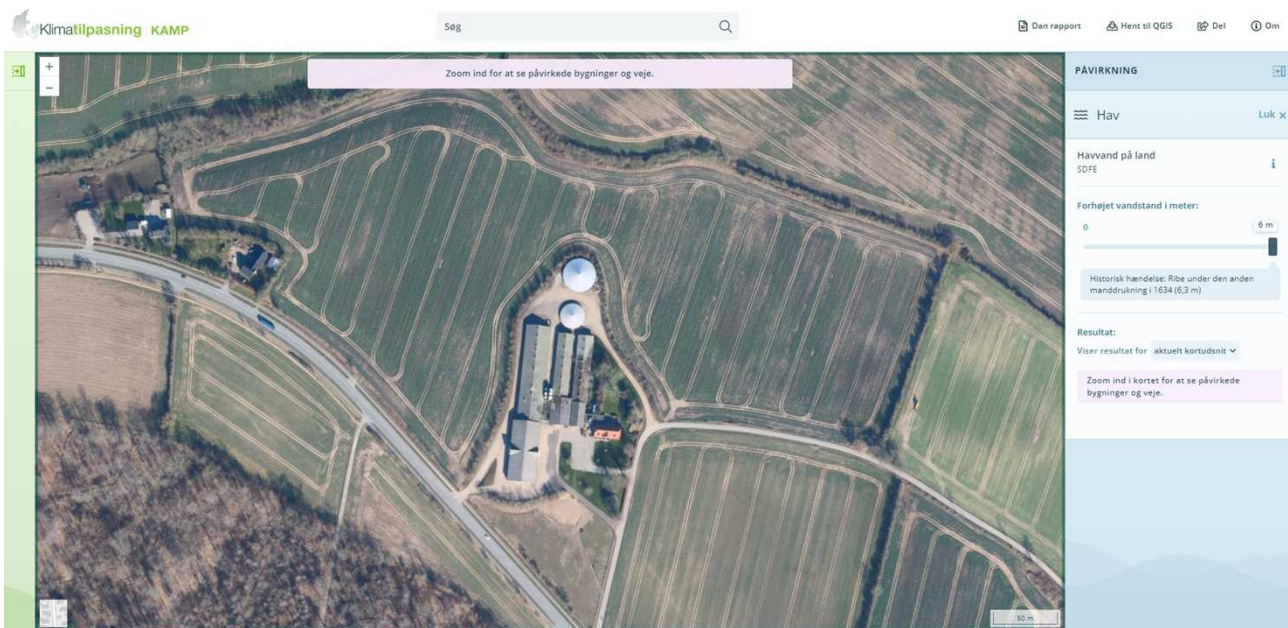
Figur 12: Grundvandshøjde omkring husdyrbruget om vinteren. Kilde: kamp.miljoeportal.dk

Vandløb og hav

Som det fremgår af figur 13 og 14, er der umiddelbart ingen risiko for, at husdyrbruget vil blive påvirket af oversvømmelse fra vandløb eller hav.

Figur 13: Vandløbsoversvømmelse ved 1.000 års hændelse. Kilde: kamp.miljoeportal.dk

Figur 14: Havvandspåvirkning ved 6 m forhøjet vandstand. Kilde: kamp.miljoportal.dk

Vurdering

Pga. husdyrbrugets beliggenhed godt 35 m over havets overflade og ca. 4,5 m højere beliggenhed i forhold til Nybøl Bæk, vurderes husdyrbruget ikke at kunne opleve negative konsekvenser pga. klimaændringer i de kommende mange år. Dog skal grundvandsspejlets højde tjekkes forud for tømning af gyllebeholderne, så der ikke tømmes under grundvandsniveau.

Ved løbende udskiftning til lavenergiheder samt teltoverdækninger af gyllebeholderne, vurderes husdyrbrugets klimagasudledning at være begrænset til et rimeligt niveau. Hvis der fremadrettet udsluses gylle hyppigt fra staldene og køres til biogasanlæg til afgang, vil husdyrbruget komme til at udlede færre klimagasser end et tilsvarende husdyrbrug, der ikke leverer husdyrgødning til afgang i biogasanlæg.

3.13 Risiko for ulykker og katastrofer (B7, F5d, E1c, F7, F8)

Husdyrbrugets daglige tiltag for at begrænse forurening og gener er beskrevet under punkterne 3.5-3.16. Forholdsregler i forbindelse med uheld med olie, kemikalier, gylle og brand er beskrevet i husdyrbrugets beredskabsplan. Beredskabsplanen opbevares i forrummet i stalden. Beredskabsplanen opdateres løbende, når der er behov.

De største ulykker der kan forekomme på husdyrbruget, der kan give anledning til en akut forurening, er udslip af gylle eller fx olie eller kemikalier. Gylleudslip vil kunne ske fx i forbindelse med overpumpning eller ved brud på gyllebeholder ved påkørsel eller lignende. Stalde, gyllekanaler, forbeholder og gyllebeholdere er etableret med tætte og stabile bunde og sider, og der er sørget for tilstrækkelig opbevaringskapacitet af husdyrbrugets gylle (se punkt 3.1.2). Gyllebeholderne er desuden omfattet af 5- og 10 årsbeholderkontrollen og bliver kontrolleret løbende. Den store gyllebeholder har desuden gyllealarm, der registrerer pludseligt fald i væskestanden i beholderen, så der kan gribes ind i tilfælde af udslip.

Ved udslip af gylle vil der forsøges etableret en opdæmning, for at undgå at gylle spredes over et større areal, nedsiver til dræn eller løber i Nybøl Bæk. Opdæmning kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden af gylle. Opsugning vil blive iværksat med det samme.

Marksprøjten fyldes med vand ved på selve husdyrbruget og bekæmpelsesmidlerne fyldes på ude i marken. Øvrige kemikalier håndteres indendørs.

Der opbevares ingen flydende handelsgødning på husdyrbruget. I gødskningsæsonen opbevares op til 50 ton fast handelsgødning i den store lade.

I beredskabsplanen er der en instruks for, hvad der skal ske i tilfælde med bl.a. uheld med gylleudslip, olie eller kemikalier.

Vurdering

Som beskrevet vil gylle i tilfælde af overløb eller kollaps af gyllebeholder blive forsøgt opdæmmet og hurtigt fjernet. Kollaps af gyllebeholdere ses forholdsvis sjældent.

Med hensyn til øvrige forhold på husdyrbruget vurderes disse ikke at kunne være til fare for menneskers sundhed, kulturarven eller miljøet.

3.14 Overvågning (F7)

Der forslås ingen særskilte overvågningsordninger.

Vurdering

Da der som beskrevet i de foregående punkter i miljøkonsekvensrapporten ikke vurderes at kunne forekomme væsentlige skadelige virkninger på det omkringliggende miljø, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet, vurderes der ikke behov for at opstille en egentlig overvågningsordning.

Sønderborg Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag samt opsætte vilkår for indgreb, såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

3.15 Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4, F5d)

Risikoen ved MRSA, antibiotikaresistens eller smitsomme husdyrsygdomme håndteres af generelle veterinærregler i Fødevarestyrelsens regi. Der er intet, der tyder på, at svin kan inficeres med Covid 19¹¹.

Vurdering

Det vurderes, at der ikke er nogen særlige forhold på husdyrbruget eller beliggenheden i forhold til naboer der gør, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen skal stilles særlige vilkår i forhold til menneskers sundhed.

Det vurderes endvidere, at husdyrbruget med dets beliggenhed i forhold til omgivelserne, ikke kan påvirke befolkningen og menneskers sundhed, heller ikke i forhold til samspil med de øvrige faktorer jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4 stk. 8 (se punkt 3). Potentielt kunne befolkningen og menneskers sundhed blive påvirket af næringsstoffer eller kemikalier, der siver ned i grundvandet og forurener dette. Med husdyrbrugets indretning og drift vurderes det, at der er meget begrænset risiko for, at dette kan ske.

3.16 Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (B10, E1b, F5e)

Med ca. 6,7 km i fugleflugt fra husdyrbruget til den dansk-tyske grænse i Flensborg Fjord kan der ikke forekomme grænseoverskridende effekter.

---

¹¹ <https://danvet.com/danvet-nyheder/corona-hos-svin/>

Kumulation i forhold til ammoniakdeposition og natur er beskrevet under punkt 3.5.

I forhold til kumulation med andre husdyrbrug og øvrige forureningsparametre og gener som beskrevet i kapitel 3, er det nærmeste større husdyrbrug soholdet på Amtsvejen 62, der i CHR har en miljøgodkendelse til 680 årssøer, 20.500 smågrise og 700 slagtesvin/polte ca. 560 m sydøst for Bøgevej 1 målt fra centrum til centrum af staldanlæggene. Der er ingen beboelser mellem de to husdyrbrug. Som det fremgår af lugtberegningerne, skal der kun beregnes med kumulation med andre husdyrbrug med hensyn til lugt i forhold til den samlede bebyggelse i Avnbøløsten. Det fremgår endvidere, at alle lugtgeneafstande overholdes fuldt ud.

Vurdering

Pga. afstanden fra Bøgevej 1 til andre husdyrbrug mv., vurderes det, at der ikke vil kunne opstå kumulation i forhold til lugt, støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr, transporter affald eller andet.

Det vurderes, at husdyrbruget på Bøgevej 1 ikke er teknisk, forureningsmæssigt eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug.

Det vurderes endvidere, at der ikke kan være andre eksisterende eller godkendte projekter i området, som husdyrbruget vil kunne kumulere med, som fx biogasanlæg eller godkendte men endnu ikke etablerede nye husdyrbrug eller lignende.

3.17 Alternative løsninger og 0-alternativet (E1d, F2, F3)

For at leve op til BAT er der som beskrevet ikke behov for ammoniakreducerende teknologier. Da der leves op til BAT for ammoniakudledningen, er der ikke undersøgt alternative teknologier. Da ansøgningen endvidere ikke indeholder udvidelse af produktionsarealer eller opbevaringsanlæg, er der heller ikke overvejet alternative placeringer af stalde eller gyllebeholdere. Den eneste ændring er, at der for en sikkerheds skyld ansøges om flex til både at have smågrise og slagtesvin i alle stalde.

0-alternativet er, at husdyrbruget drives videre med den nuværende produktionstilladelse til 8.888 smågrise 8,5-30 kg og 7.725 slagtesvin 30-105 kg.

Den generelle udvikling går mod større og mere effektive husdyrbrug for at kunne optimere indtjeningen. Hvis ikke husdyrbruget gives mulighed for at få en ny miljøgodkendelse efter den nye lovgivning, vil husdyrbruget ikke kunne udnytte de eksisterende stalde optimalt.

Vurdering

Det vurderes, at ovenstående vurderinger i forhold til alternativer og 0-alternativ er tilstrækkeligt til at leve op til lovgivnings krav til en sådan vurdering.

3.18 Erhvervsmæssig nødvendighed

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal kommunen ved opførelse af ny bebyggelse vurdere, om byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugs-ejendom. Bøgevej 1 er noteret med landbrugspligt.

Miljøstyrelsen skriver i vejledningen, at det er deres vurdering, at byggeri til brug for husdyrbrug i langt de fleste tilfælde vil være erhvervsmæssigt nødvendigt, bl.a. fordi landmanden som udgangspunkt ikke har interesse i at opføre byggeri, der ikke er nødvendigt for driften af husdyrbruget, men at det er et krav, at der foretages en konkret vurdering af den erhvervsmæssige nødvendighed. I vejledningen står desuden:

"Langt de fleste husdyrbrug vil desuden ligge på landbrugsejendomme. Det vil i sådanne tilfælde sjældent være nødvendigt, at det fremgår eksplicit af afgørelsen, at der er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri. De tilfælde, hvor kommunens vurdering vil kunne have selvstændig betydning, vil formentlig alene

være, hvor der er tale om så omfattende byggeri, at det får industrilignende karakter, eller tilfælde hvor der er tale om byggeri til brug for små hobbybrug. Der kan dog også være andre husdyrbrug, i praksis navnlig minkfarme, på ejendomme uden landbrugspligt. Det forhold, at kommunen vurderer, at der ikke er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri for ejendommens drift som landbrugsejendom, betyder ikke i sig selv, at byggeriet ikke kan godkendes eller tillades. F.eks. vil der kunne være behov for at fastsætte yderligere vilkår til varetagelse af landskabshensyn, hvis der er tale om byggeri af industrilignende karakter.”

Vurdering

Da der ikke etableres nyt byggeri, er der ikke behov for en vurdering af erhvervsmæssig nødvendighed af byggeri. Da de 2 fodersiloer, der anmeldes, benyttes til foder til dyrene, vurderes disse at være erhvervsmæssigt nødvendige.

Med en ny miljøgodkendelse til frit at udnytte staldenes produktionsarealer inden for de valgte dyretyper er det nemmere at udnytte det eksisterende staldanlæg optimalt, hvorved husdyrbrugets indtjeningsmuligheder kan optimeres.

4. Oplysninger om IE-husdyrbruget (C)

Husdyrbruget bliver et IE-brug med mere end 2.000 stipladser til slagtesvin, når der kommer mere end 2.000 svin i staldene ad gangen på over 30 kg.

4.1 Ophør af IE-husdyrbruget (C1)

Hvis ansøger ophører med husdyrproduktion på Bøgevej 1, er det enten fordi staldanlægget sælges, eller at husdyrproduktionen nedlægges helt. Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af medicin og kemikalier samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ.

4.2 BAT: Råvarer, energi, vand og management (C2)

4.2.1 BAT råvarer (C2)

Ifølge Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal IE-husdyrbrug for at reducere kvælstofudskillelsen enten anvende fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, reducere indholdet af råprotein ved hjælp af en god aminosyrebalance, eller ved at bruge et eller flere fodertilsætningsstoffer, som nedsætter den samlede mængde kvælstof, der udskilles og er tilladt i henhold til forordningen om fodertilsætningsstoffer¹². En god aminosyrebalance og lavt indhold af råprotein kan opnås ved at kombinere fodermidler, hvor aminosyreprofilen supplerer hinanden og/eller ved at tilsætte frie essentielle aminosyrer til foder med et lavt indhold af råprotein. Der må også benyttes en kombination af de nævnte teknikker.

For at reducere fosforudskillelsen skal der anvendes enten fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, et eller flere fodertilsætningsstoffer, som nedsætter den samlede mængde fosfor, der udskilles (f.eks. fytase) og er tilladt i henhold til forordningen om fodertilsætningsstoffer, eller letfordøjeligt uorganisk fosfat som f.eks. monocalciumfosfat i stedet for mindre fordøjelige fosforkilder. Der må også benyttes en kombination af de nævnte teknikker.

---

¹² EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer

Husdyrbruget benytter ikke flere råvarer, end der er behov for (foder, vand, hjælpemidler mv.). Husdyrbruget vil bestræbe sig på at benytte så få foderenheder og så lavt et råprotein- og fosforindhold som muligt. Pt. fodres slagtesvin med en enhedsblanding (vådfoder). Smågrise er blevet fodret med 3 blandinger.

Ud fra normtal fodres slagtesvin i gennemsnit med ca. 2,64 foderenheder pr. kg tilvækst, og en foderenhed svarer ca. til 1 kg. Med en maksimal produktion af 10.500 slagtesvin 30-120 kg vil det årlige foderforbrug ligge på op til ca. 2.500 ton.

Vandforbruget er beskrevet i afsnit 4.2.3.

Vurdering

Med den beskrevne fodring vurderes husdyrbruget at leve op til BAT for fodring.

4.2.2 Energiforbrug (B8, F1c,) og BAT-energi (C2)

Der anvendes primært el til ventilation, belysning, gyllepumpe, foderanlæg og øvrige elektriske maskiner samt forbrug i beboelsen.

Opvarmning af stuehuset sker vha. oliefyr. Alle staldbygninger er isolerede.

Udtørring af stalde efter vask sker med oliefyret varmekanon.

Som beskrevet under 3.8.1 er ventilationen i alle stalde udskiftet til lavenergi LPC-motorer fra Skov A/S.

Ventilationsanlægget kører i døgndrift.

Der er temperaturstyring og alarmer mv. på ventilationsanlæggene i alle stalde. Der foretages jævnligt inspektion, og ventilatorer bliver rengjort rutinemæssigt efter hvert hold slagtesvin. Rengøring af ventilationsanlæggene reducerer modstanden, og mindsker dermed strømforbruget.

Cirkulationspumper udskiftes løbende til nye strømbesparende typer.

Som beskrevet er ca. halvdelen af belysningen udskiftet til LED-belysning, og den resterende del vil blive skiftet i forbindelse med ændring eller udskiftning af belysningen. Lyset i svinestaldene tændes automatisk i forbindelse med fodring og manuelt i forbindelse med tilsyn af dyr og arbejde i stalde mv. Staldene får desuden en del dagslys gennem vinduer.

Husdyrbrugets energiforbrug fremgår af nedenstående tabel.

Type	Forbrug nudrift (2020)	Skønnet forbrug i ansøgt drift
El	ca. 85.000 kWh	ca. 85.000 kWh
Dieselolie/brændstof	ca. 15.000 l	ca. 15.000 l
Fyringsolie	ca. 7.000 l	ca. 7.000 l

Tabel 15: Energiforbrug

Ifølge Notat nr. 2033 fra Seges¹³ ligger et gennemsnitligt elforbrug på ca. 14 kWh pr. slagtesvin med en slagtevægt til 117,8 kg. Normtalsberegning for den fremtidige maksimale produktion kommer således frem til ca.

¹³ Grundlag for den beregnede smågrisenotering – December 2021, Notat nr. 2033, <https://svineproduktion.dk/publikationer/kilder/nota-ter/2021/2133>

140.000 kWh til den fremtidige svineproduktion alene. Hertil kommer forbrug til i beboelsen. Husdyrbrugets elforbrug ligger derfor væsentligt under normen.

Der modtages månedsvise forbrugsoplysninger fra elskabet og forbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Vurdering

Forbrug af energi kan påvirke klimaet negativt, men man kan ikke drive et moderne husdyrbrug uden at benytte energi.

Med isolerede stalde, delvis LED-belysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation samt lavenergiventilation, vurderes det, at der samlet set anvendes BAT i forhold til energi (BAT-konklusion 1.6).

4.2.3 Vandressourcen og vandforbrug (B8) samt BAT-vand (C2)

Husdyrbrugets bygninger og anlæg ligger inden for områder med drikkevandsinteresser (almindelige, ikke særlige) men uden for indvindingsoplande, nitratfølsomme indvindingsområder samt områder med indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse.

Vand benyttes primært til foder, drikkevand til dyr, vask af stalde, overbrusning af dyr og forbrug i beboelsen. Husdyrbruget forsynes med vand fra Nybøl Vandværk.

Der er drikkenipler, som sidder over foderkrybberne, så vandspild ender i krybberne. Stalde sættes i blød med overbrusningsanlæggene. Iblødsætningen reducerer det efterfølgende forbrug af rengøringsvand. Staldene vaskes med vaskerobot.

Der sker daglig inspektion af drikkevandssystemet for lækager med efterfølgende igangsætning af reparation.

Type	Skønnet forbrug nudrift (2020)	Skønnet forbrug ved fuld produktion
Drikkevand, vaskevand mv. i stalde	ca. 7.000 m ³	maks. 8.000 m ³
Beboelse	ca. 170 m ³	ca. 170 m ³
I alt	ca. 7.170 m ³	ca. 8.170 m ³

Tabel 16: Vandforbrug før og efter

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 fra Seges er det forventelige vandforbrug på ca. 560 liter vand pr. slagtesvin (32-107 kg). Med den forventede produktion på maksimalt 10.500 slagtesvin 30-120 kg giver et simpelt korrigeret normal et vandforbrug til slagtesvinene på ca. 7.056 m³ pr. år. Husdyrbruget vandforbrug ligger lidt højere end normen. Dette skyldes muligvis brug af vaskerobot samt fokus på effektiv rengøring for at undgå smittet fra hold til hold (mere grundig vask).

Da godkendelsen er til fri produktion på produktionsarealerne, bør der ikke stilles vilkår om et maksimalt vandforbrug.

De eksisterende stalde, ind- og udleveringsområder, gyllebeholdere, forbeholder, kanaler og gyllerør mv. er etableret tætte, og det bliver en ny afhentningstank og tilhørende rørledning også. Der er derfor ingen risiko for udsivning til grundvand eller overfladevand.

Vurdering

Samlet set vurderes det, at husdyrbrugets vandforbrug ikke er højere end nødvendigt for svineproduktionen.

I forhold til BAT-konklusionen (1.4) vurderes det, at der anvendes BAT i forhold til effektiv vandudnyttelse, idet der sker daglig overvågning af drikkevandssystemerne i staldene og øjeblikkelig igangsætning af reparation ved lækage, der anvendes højtryksrensere ved vask, der er vandbesparende drikkevandssystem (drikke- nipler over foderkrybber) samt at stalde sættes i blød forud for vask.

Udledning af tagvand og overfladevand er beskrevet under punkt 3.9.4. Der er ingen umiddelbar risiko for forurening af vandløb eller søer pga. afstanden til sådanne samt det omgivende terræn. Se dog punkt 3.13 med hensyn til beredskab i forhold til vandløbet nord for gyllebeholderne.

På baggrund af ovenstående, vurderes det, at husdyrbruget ikke har væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af grundvand eller overfladevand.

4.2.4 Management og forholdet til BAT-konklusionen (C2)

Da husdyrbruget får mere end 2.000 stipladser til slagtesvin, bliver husdyrbruget omfattet af BAT-konklusionen for intensivt opdræt af fjerkræ og slagtesvin fra det tidspunkt, hvor der kommer mere end 2.000 svin over 30 kg på stald ad gangen. BAT-konklusionen er delvis implementeret i dansk lovgivning i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Herunder er en kort redegørelse for husdyrbrugets anvendelse af BAT i forhold til BAT-konklusionerne for intensivt opdræt af fjerkræ og slagtesvin. Tallene i parenteserne herefter henviser til BAT-konklusionerne.

Den generelle danske miljølovgivning, som gælder for alle husdyrbrug, og beskyttelsesniveauerne som skal overholdes i forbindelse med en godkendelse efter Husdyrbrugloven, sikrer, at der leves op til BAT. Da husdyrbruget bliver et IE-husdyrbrug, skal husdyrbruget have et miljøledelsessystem (1.1) samt en beredskabsplan (1.2). Dokumentationen for miljøledelsessystemet skal årligt fremsendes til kommunen, med mindre kommunen det pågældende år har været på tilsyn på husdyrbruget.

Godt landmandskab (1.2) sikres bl.a. en gennem ajourført beredskabsplan og dagligt opsyn med stald-, opbevarings- og foderanlæg. Der er udarbejdet en beredskabsplan for husdyrbruget, hvor forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet. Denne opdateres løbende, når der er behov. Dokumentation for gennemførte kontroller skal årligt fremsendes til kommunen, med mindre kommunen det pågældende år har været på tilsyn på husdyrbruget.

IE-husdyrbrug skal have udarbejdet oplæringsmateriale, som sikrer oplæring af personale i relevant miljølovgivning, transport og udbringning af husdyrgødning, planlægning af aktiviteter, beredskabsplanlægning- og styring, reparation og vedligeholdelse af udstyr. Oplæringsplanen forventes indsat i husdyrbrugets APV.

Endvidere skal IE-husdyrbrug have en plan for kontrol, reparation og vedligeholdelse af husdyrbruget. Planen skal indeholde krav til regelmæssig kontrol af nedenstående anlæg (såfremt de enkelte anlæg findes på husdyrbruget):

- gyllebeholdere (minimum årlig kontrol for tegn på skader, nedbrydning eller utætheder)
- gyllepumper, -miksere, -separatorer og spredere
- forsyningsystemer til vand og foder
- varme-, køle- og ventilationssystemer samt temperaturfølere, herunder optimering og optimeret styring heraf
- siloer og transportudstyr (f.eks. ventiler og rør)
- luftrensningssystemer (f.eks. ved regelmæssige inspektioner) (ikke aktuelt)
- udstyr til drikkevand, herunder skal behovet for regelmæssig indstilling vurderes og frekvensen for løbende indstilling i så fald fastsættes i planen
- maskiner til udbringning af husdyrgødning samt doseringsmekanisme- eller dysse, som begge skal være i god stand

Såfremt kontrollen afdækker behov for reparation eller anden vedligeholdelse, skal dette iværksættes med det samme.

Ernæringsmæssig styring (1.3) vil ske gennem fodring med en eller flere blandinger, der er sammensat med en god aminosyrebalance med et reduceret indhold af råprotein, tilsætning af fytase eller letfordøjeligt uorganisk fosfat. Fodring er beskrevet nærmere i punkt 4.21.

Det antages, at Miljøstyrelsen gennem fastsættelsen af BAT for ammoniakemission og udbringningsreglerne om N- og P-lofter har forholdt sig til de angivne kvælstof- og fosforudskillelser, der fremgår af BAT-konklusionen. IE-husdyrbrug skal årligt fremsende dokumentation for overholdelse af fodringskrav til kommunen, med mindre kommunen det pågældende år har været på tilsyn på husdyrbruget.

Minimering af emissioner fra spildevand (1.5) sikres bl.a. ved, at gylle håndteres i et lukket system med tætte kanaler, forbeholder, gyllerør og gyllebeholdere. Endvidere benyttes højtryksrensere ved rengøring, og der er vandbesparende drikkevandssystemer i staldene. Af regnvand tilledes der kun regnvand til gyllebeholdere fra de udvendige ind- og udleveringsarealer.

Af de oplyste teknikker til reduktion af lugtemission benytter husdyrbruget, at gylle kun omrøres forud for udbringning eller flytning af gylle, samt at der er teltoverdækning (1.9). Teltoverdækning samt minimering af omrøring reducerer samtidigt ammoniakemissionen fra opbevaring af gylle.

Med husdyrbrugets indretning er der ikke markante støjkilder, som kan genere naboerne. De primære støjkilder er transport, ventilation samt indblæsning af foder i siloer. Da der ikke har været problemer med støj til omgivelserne (klager), er der ikke udarbejdet en støjhandlingsplan (1.7).

Forebyggelse af emission til jord, vand og luft sker gennem opbevaring og håndtering af gylle i stabile, tætte kanaler, rørsystemer, forbeholder og teltoverdækkede gyllebeholdere. Gyllebeholderne er omfattet af gyllebeholderkontrolordningen. Endvidere inspiceres gyllebeholderne årligt i forbindelse med bundtømning. (1.11). Der vil dog altid stå en rest gylle tilbage i gyllebeholderne.

Forpagter af udbringningsarealerne fører journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning. Udbringning af gylle sker i overensstemmelse med den generelle lovgivning, hvilket stort set også sikrer, at husdyrgødning udbringes i overensstemmelse med BAT. I lovgivningen er der bl.a. fastsat regler om afstande i forbindelse med udbringning af husdyrgødning på skrånede arealer op til vandløb og søer, afstande til drikkevandsboringer og forbud mod udbringning på vandmættet, oversvømmet, frossen jord eller snedækket jord. (1.13). I forbindelse med mark- og gødningsplanlægningen planlægges mængder og tidspunkt for fordelingen af husdyrgødningen under hensyntagen til det valgte sædskiftes behov for næringsstoffer, jordbundstypen og eventuel vanding. I forbindelse med planlægningen tjekkes desuden, at N- og P-loftet jf. Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning¹⁴ vil blive overholdt.

Det er forpagter, der står for det meste af markdriften, dog er det en maskinstation, der står for såning samt gylleudbringning med gyllevogn og nedfælder. Marksprøjten efterses og serviceres løbende, de lovpligtige syn overholdes, og det kontrolleres løbende, at sprøjten er indstillet til korrekt dosering. Maskinstationen står for vedligeholdelse af gyllevogne og nedfældere, så de fungerer korrekt.

Da gylle ledes til gyllebeholdere i et lukket system, og der benyttes fyldeudstyr med læssekran, er risikoen for spild i forbindelse med gødningslageret minimal.

---

¹⁴ Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning BEK nr 1142 af 10/07/2022

Beregning af ammoniakemissionen (1.14) fra produktionen sker gennem ansøgningen om miljøgodkendelse i Husdyrgodkendelse.dk. Der leves op til BAT i forhold til ammoniakemission.

Årligt opgøres den faktiske husdyrproduktion på husdyrbruget i forbindelse med gødningsregnskabet. Ud fra disse oplysninger kan ammoniakemissionen beregnes ud fra normtal fra Institut for Husdyrvidenskab ved Aarhus Universitet. Normtallene beregnes og udgives årligt. N- og P-udskillelsen beregnes direkte i gødningsregnskabet (1.15).

Generelt er der ikke problemer med støv i forbindelse med håndteringen af foderet, idet foder blæses direkte ind i fodersiloerne, og vådfoder ledes ud i staldene gennem rørsystemer. Der sker ingen monitoring eller beregning af støvemissionen, idet udgifterne ved måling og beregning ikke vurderes at være rimelig i forhold til den meget lille støvemission fra staldene (1.8).

Der er etableret overbrusnings- og iblødsætningsanlæg i alle staldsektioner.

Der sker minimum årlig registrering af vand-, el- og brændstofforbrug. Der registreres antal indsatte, døde og leverede dyr samt indkøbte fodermængder. Gødningsproduktionen beregnes i gødningsregnskabet.

Der er ingen lagre til fast husdyrgødning på husdyrbruget (1.10).

Der sker ingen forarbejdning af husdyrgødningen på husdyrbruget (1.12).

BAT i forhold til energi- (1.6) og vandforbrug (1.4) er beskrevet under punkt 4.2.2 og 4.2.3.

Vurdering

Ud fra ovenstående vurderes det, at husdyrbruget benytter BAT i forhold til management.

5. Oplysninger om konsulenten (A4)

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af Cand.scient. Ulla Refshammer Pallesen, LandboSyd, som har arbejdet med landbrugets miljøforhold i mere end 19 år. Først i den kommunale enhed Sønderborg Områdets Miljøcenter og senere som miljørådgiver i landboforeningen LandboSyd.

6. Konklusion

Som beskrevet i denne rapport overholder husdyrbruget på Bøgevej 1 beskyttelsesniveauerne for lugt og ammoniak.

Sammenfattende vurderes det, at den ansøgte miljøgodkendelse af de eksisterende produktionsarealer på husdyrbruget på Bøgevej 1 ikke vil medføre væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af det omgivende miljø. Sønderborg Kommune kan ved fastsættelse af driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag, samt opsætte vilkår for indgreb såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

7. Referenceliste

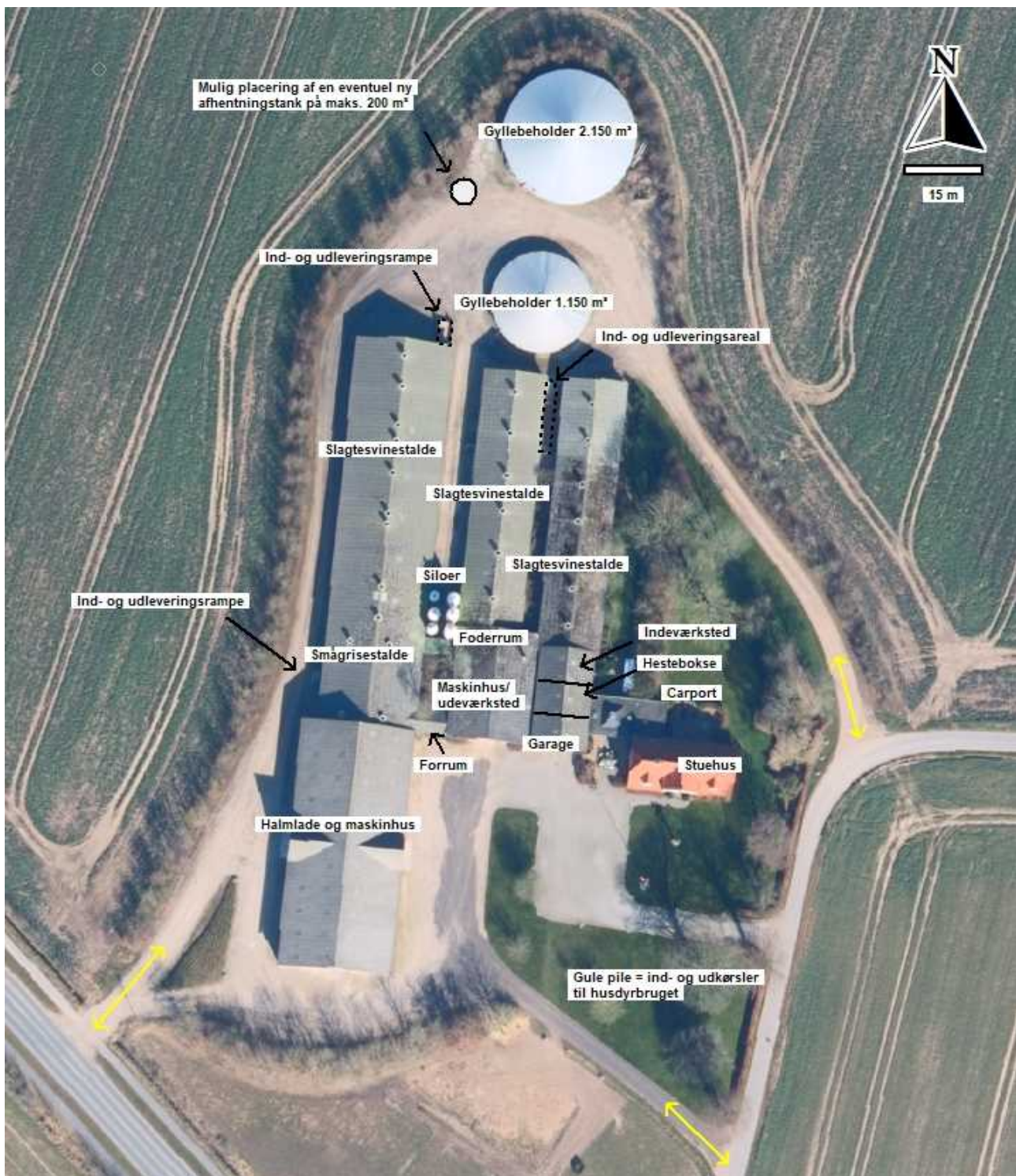
1. Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. LBK nr 520 af 01/05/2019
2. Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr. 2225 af 7/11/2021
3. <http://kort.plandata.dk/spatialmap?>
4. Naturbeskyttelsesloven, Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 1392 af 04/10/2022
5. http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2018/Opdatering_empirisk_baserede_taalegraenser.pdf
6. Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>
7. AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www2.dmu.dk/Pub/SR50.pdf>
8. Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning BEK nr 1142 af 10/07/2022
9. <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3basis2019>
10. <https://www.danva.dk/viden/bm/om-benchmarking/nedboersvariation-paa-danmarkskort/>
11. <https://danvet.com/danvet-nyheder/corona-hos-svin/>
12. EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer
13. Grundlag for den beregnede smågrisenotering – December 2021, Notat nr. 2033

8. Bilag

Bilag 1: Oversigtskort

Bilag 2: Oplysning om produktionsareal

Bilag 1: Oversigtskort

Bilag 2: Oplysning om produktionsareal

Østligste stald: opdelt i 3 stalde, mod stuehus 20 stier 4,92 m x 1,65 m krybbe + repos er trukket fra (6-7 cm høj repos) (ellers 2 m brede stier), midt 16 stier 4,92 m x 1,65 m, 16 stier 4,92 m x 1,6 m (nordligste)

Midterste stald: opdelt i 3 stalde, sydlig ende 18 stier 5 m x 1,66 m, 16 stier 5 m x 1,65 m, 16 stier 5 m x 1,62 m (de sidste er lidt smallere)

Vestligste stald: opdelt i 5 stalde, sydlig ende (4 klimastalde i en stald, gl. stortier på fulldrænet gulv) + 8 stier 4 m x 3,8 m der skal fratrækkes foderautomater af 0,18 m x 1 m (en i hver sti) og halmautomater 0,65 m x 0,25 m (en i hver) + 8 stier 4,1 m x 3,5 m, der skal tækkes automater fra foder + halm. Næste klimastald delvis fast gulv 50 stier af 2,5 m x 1,57 m fratræk en foderautomat pr sti 0,6 m x 0,13 m. Næste slagtesvine-stald 16 stier 5,2 m x 1,77 m (vådfoderkrybber er trukket fra). Næste 24 stier 5 m x 1,77 m netto. Sidste 12 stier 2,69 m x 2,22 m netto + 6 stier 2,72 m x 2 m + 15,85 m x 2,1 m fratrukket inventar mv.

Stald	Gulvtype	Produktionsareal alle 3 drifter	Kommentarer
Slagtesvinestald øst	Drænet gulv og spalter	418	3 sektioner
Slagtesvinestald midt	Drænet gulv og spalter	411	3 sektioner
Slagtesvinestald vest	Drænet gulv og spalter	497	3 sektioner
Klimastalde	Drænet gulv og spalter	231	1 sektion
Klimastalde	Toklimastald (25-49% fast gulv)	192	1 sektion
Hestebokse	Dybstrøelse	33	3 bokse
		1783	Summen kan variere marginalt ift. indtastning i Husdyrgodkendelse.dk